

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

**КВАЛІФІКАЦІЙНА
РОБОТА МАГІСТРА**

**на тему: «Роль публічної дипломатії у формуванні іміджу Великої
Британії в США»**

Виконала:

студентка 2-го курсу, групи УВ–61
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
ОПП «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Мовчан Єлизавета Віталіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник:

к.п.н., доц. Пересипкіна Ірина Валентинівна

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Рецензент:

д.п.н., проф. Шамраєва Валентина Михайлівна

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

ХАРКІВ – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ.....	8
1.1. Поняття публічної дипломатії: основні підходи, ключові механізми та інструменти.....	8
1.2. Імідж держави: поняття, структура та значення у міжнародних відносинах.....	16
1.3. Роль публічної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу держави	23
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ТА ІМІДЖ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ: СТРАТЕГІЯ ТА ІНСТРУМЕНТИ.....	31
2.1. Основні інструменти публічної дипломатії Великої Британії.....	31
2.2. Сучасна стратегія публічної дипломатії Великої Британії	40
2.3. Особливості іміджевої політики Великої Британії на міжнародній арені	47
Висновки до розділу 2	53
РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ НА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ В США.....	55
3.1. США як об'єкт публічної дипломатії Великої Британії.....	55
3.2. Проекти та ініціативи публічної дипломатії Великої Британії у США	63
3.3. Публічна дипломатії Великої Британії як інструмент формування іміджу в США: досвід для України.....	70
Висновки до розділу 3	78
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ...	Ошибка! Закладка не определена.

ВСТУП

Актуальність теми обумовлена сучасними міжнародними процесами, в яких комунікація, культурний обмін та стратегічні інформаційні кампанії відіграють ключову роль у зміцненні міждержавних відносин. У світі глобалізації й посилення міжкультурної взаємодії держави дедалі більше покладаються на інструменти «м'якої сили», до яких належить і публічна дипломатія, як засіб формування сприятливого образу країни за кордоном. Велика Британія, як одна з провідних держав світу, історично активно використовує механізми публічної дипломатії для просування власних інтересів, зокрема у відносинах із США, які є її стратегічним партнером у багатьох сферах. Особливе значення ці відносини мають у контексті сучасних геополітичних викликів, таких як зміцнення євроатлантичної безпеки, вирішення глобальних економічних питань, протидія інформаційним загрозам та збереження стабільності у міжнародній системі. Вивчення ролі публічної дипломатії Великої Британії у формуванні її іміджу в США дозволяє не лише проаналізувати ефективність конкретних інструментів, таких як культурна дипломатія, інформаційні кампанії, обміни в галузі освіти та мистецтва, а й зрозуміти, як ці механізми сприяють досягненню стратегічних цілей країни. Такий аналіз набуває особливого значення у контексті постбрекзитного періоду, коли Велика Британія шукає нові формати міжнародної співпраці, одночасно зберігаючи особливі стосунки із США. З огляду на те, що США є ключовим союзником Великої Британії у питаннях політики, економіки, безпеки та культури, успішна публічна дипломатія допомагає зміцнити стратегічне партнерство між країнами та забезпечити довгострокові вигоди для обох сторін.

Ступінь вивченості теми. Серед українських науковців, які приділяли увагу дослідженню питання публічної дипломатії, можна відзначити: М. Павлюха (аналіз сучасної дипломатії та її інструментів), І. Єремєєву (дослідження іміджу країн у міжнародних відносинах), Ю. Висоцького

(публічна дипломатія та її вплив на формування міжнародного іміджу), Д. Дубова (системний аналіз міжнародних комунікацій), І. Сухорольську (медіакомунікації та їх роль у публічній дипломатії). Серед зарубіжних науковців варто виділити Дж. Ная, який ввів поняття «м'якої сили» (soft power), Л. Пірсона, який аналізував роль Великої Британії у глобальній дипломатії, та Ф. Сейбера, що зосереджується на зв'язку між публічною дипломатією та медійним простором. Значний вклад у вивчення саме британсько-американських відносин внесли британські дослідники М. Леонард та Н. Калл. Зокрема, Н. Калл вивчав питання історичної еволюції публічної дипломатії Великої Британії та її адаптацію до сучасних викликів.

Мета дослідження – визначити роль публічної дипломатії у формуванні іміджу Великої Британії в США.

Завдання дослідження:

- визначити поняття, механізми, інструменти та основні підходи публічної дипломатії;
- розглянути поняття, структуру іміджу держави та його значення у міжнародних відносинах;
- визначити роль публічної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу держави;
- виокремити основні інструменти публічної дипломатії Великої Британії;
- розглянути сучасну стратегію публічної дипломатії Великої Британії;
- визначити особливості іміджевої політики Великої Британії на міжнародній арені;
- розглянути США як об'єкт публічної дипломатії Великої Британії;
- розглянути проекти та ініціативи публічної дипломатії Великої Британії у США;
- визначити роль публічної дипломатії Великої Британії як інструменту формування іміджу в США та можливий досвід для України.

Об'єкт дослідження – публічна дипломатія Великої Британії.

Предмет дослідження – механізми та інструменти публічної дипломатії Великої Британії у формуванні іміджу в США.

Теоретико-методологічна база дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході, який поєднує положення міжнародних відносин, політології, соціології та культурології. У рамках методології використовуються загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації, а також спеціальні методи дослідження, зокрема контент-аналіз, дискурс-аналіз, аналіз політики, порівняльний аналіз та кейс-стаді. Контент-аналіз дає змогу виявити, як у медіа та культурних продуктах висвітлюється імідж Великої Британії в США, а дискурс-аналіз дозволяє оцінити комунікативні стратегії британської публічної дипломатії. Метод кейс-стаді дозволяє глибоко проаналізувати конкретні ініціативи, програми або кампанії, спрямовані на формування позитивного сприйняття Великої Британії американською аудиторією. Застосування порівняльного аналізу сприяє вивченню особливостей британської публічної дипломатії в контексті загальносвітових тенденцій та з урахуванням досвіду інших держав.

Інформаційна база дослідження охоплює широкий спектр джерел, які можна розділити на кілька основних категорій. Насамперед, це офіційні документи урядів Великої Британії та США, включаючи стратегії публічної дипломатії, звіти Міністерства закордонних справ та розвитку Сполученого Королівства (FCDO), звіти Державного департаменту США, а також двосторонні меморандуми та угоди, які регламентують взаємодію в культурній та інформаційній сферах. У процесі кваліфікаційного дослідження використовуються статті з наукових журналів та наукові роботи вітчизняних і зарубіжних дослідників. Особливу увагу приділено медійним матеріалам, включаючи аналіз роботи міжнародних медіа-корпорацій, таких як BBC World Service, які виступають важливим інструментом британської публічної дипломатії. Розглядаються також історичні прецеденти та сучасні кейси, які демонструють успіхи й виклики у використанні публічної дипломатії Великою Британією. Таким чином, інформаційна база дослідження включає поєднання

офіційних документів, наукових публікацій, медійних джерел, даних соціологічних опитувань та аналітичних звітів, що забезпечує комплексний підхід до вивчення теми.

Практичне значення отриманих результатів. Запропоновані у кваліфікаційній роботі магістра теоретичні положення та висновки можуть бути використані:

– центральними та місцевими органами виконавчої влади під час розробки законодавчого регулювання зовнішньополітичних відносин України між Великою Британією та США;

– у навчальному процесі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та інших вищих навчальних закладів при розробці та викладанні дисциплін, за програмами підготовки магістрів міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Апробація дослідження була здійснена у вигляді публікації тез наукової доповіді для участі у Всеукраїнському науково-практичному круглому столі «Стратегічні напрями зовнішньої політики та дипломатії країн світу» (м. Харків, 21 листопада 2024 р.), на тему: «The role of public diplomacy in shaping the smage of the Great Britain in the USA».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує 84 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 93 сторінки, з яких основного тексту – 80 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ

1.1. Поняття публічної дипломатії: основні підходи, ключові механізми та інструменти

Публічна дипломатія є ключовим інструментом реалізації зовнішньої політики держави у сучасних міжнародних відносинах. Її розвиток зумовлений глобалізацією, поширенням інформаційних технологій та зростаючою роллю громадськості у формуванні міжнародного порядку денного. Незважаючи на різноманітність підходів до визначення сутності публічної дипломатії, існує спільне розуміння її як механізму комунікації між державою та іноземною аудиторією з метою досягнення стратегічних цілей. Одним із найвідоміших визначень публічної дипломатії є визначення Е. Мерроу, який зазначив, що це «прямий контакт з народами інших країн для формування громадської думки, що підтримує зовнішньополітичні інтереси держави». Згідно з таким підходом, основна мета публічної дипломатії полягає у створенні позитивного іміджу держави через діалог, культурні програми, освітні ініціативи та медійний вплив [45, р. 35-36].

Інший підхід, запропонований Дж. Найєм, наголошує на концепції «м'якої сили», яка є основою публічної дипломатії. За його визначенням, «м'яка сила (soft power) – це здатність досягати бажаних результатів через привабливість культури, політичних цінностей і зовнішньої політики, а не через примус чи економічний тиск. У цьому контексті публічна дипломатія є інструментом реалізації м'якої сили, оскільки вона сприяє встановленню довіри та взаєморозуміння між державами й народами» [65, р. 45-46].

Дослідники Н. Калл та Ш. Вілсон розглядають публічну дипломатію як сукупність комунікаційних стратегій, спрямованих на створення і підтримку довгострокових відносин із закордонною аудиторією. Вони наголошують, що сучасна публічна дипломатія виходить за рамки традиційних інструментів і включає цифрову комунікацію, громадську дипломатію (включення

недержавних акторів) та багатосторонню взаємодію на глобальному рівні [47, р. 115-117].

Публічна дипломатія є багатограним явищем, що охоплює різні аспекти міжнародної взаємодії. Вона включає культурну дипломатію, спрямовану на популяризацію національної культури через організацію мистецьких заходів, виставок, фестивалів і турів митців, які демонструють багатство і унікальність культурної спадщини країни. Освітня дипломатія передбачає академічний обмін, розвиток спільних наукових проєктів, залучення іноземних студентів до навчання у вітчизняних університетах, а також підтримку мовних і освітніх програм за кордоном. Цифрова дипломатія використовує можливості соціальних мереж, онлайн-платформ і сучасних технологій для поширення інформації, побудови діалогу з іноземною аудиторією та впливу на громадську думку за кордоном, що особливо актуально в умовах глобалізації та інформаційної революції. Усі ці напрями разом сприяють зміцненню міжнародної довіри, створенню сприятливих умов для міждержавного співробітництва та протидії негативним стереотипам [26, с. 15-16].

Загалом, існують три основні підходи до визначення публічної дипломатії. По-перше, функціональний підхід акцентує увагу на її ролі як засобу реалізації зовнішньополітичних цілей через прямий вплив на іноземну аудиторію. По-друге, комунікаційний підхід розглядає її як механізм обміну інформацією між державою та іноземними громадянами. По-третє, концептуальний підхід базується на принципах м'якої сили, підкреслюючи її значення для зміцнення міжнародного авторитету держави через культурний та ціннісний вплив.

Отже, публічна дипломатія – це сукупність інструментів і стратегій, які використовуються державами, міжнародними організаціями та іншими акторами для впливу на іноземну аудиторію з метою формування позитивного іміджу, просування національних інтересів та створення сприятливого міжнародного середовища. Існує кілька підходів до визначення та розуміння цього поняття (табл. 1.1).

Таблиця 1.1.

Підходи до визначення поняття «публічна дипломатія»
(складена автором за матеріалами [59])

Підхід	Опис	Приклад
Класичний (державоцентричний)	Акцент на ролі держави як основного актора. Публічна дипломатія розглядається як інструмент урядів для впливу на іноземну громадськість.	США через Бюро міжнародної інформації (USIA) здійснювали інформаційні кампанії під час Холодної війни.
Інтерактивний	Наголос на діалозі між державою та іноземною аудиторією. Важлива двостороння комунікація, обмін культурними та освітніми програмами.	Програма обмінів «Fulbright» спрямована на академічну співпрацю між країнами.
Культурний	Орієнтований на поширення культури, мистецтва, мови, що сприяє підвищенню довіри та порозуміння.	Інститути Гете в Німеччині, Альянс Франсез у Франції працюють над популяризацією національних культур у світі.
Медіацентричний	Фокус на використанні сучасних медіа та цифрових платформ для інформування й впливу на глобальну аудиторію.	Катар через телеканал Al Jazeera впливає на формування громадської думки в арабському світі та за його межами.
Мережевий	Підхід передбачає взаємодію держави з недержавними акторами, включаючи НГО, корпорації, науковців, які беруть участь у дипломатії.	Взаємодія уряду з міжнародними брендами (наприклад, Starbucks) для підтримки позитивного іміджу США.
М'якої сили (soft power)	Зосереджується на ненасильницьких інструментах впливу, таких як ідеї, цінності, культура.	Кампанії Японії з популяризації аніме, манги та японської кухні у світі як частини стратегії «Cool Japan».
Економічний	Розглядає публічну дипломатію як частину економічної дипломатії, спрямовану на зміцнення торгових і фінансових зв'язків.	Китай використовує ініціативу «Один пояс, один шлях» для просування свого іміджу через інфраструктурні проекти.
Глобальний	Передбачає врахування глобальних викликів, таких як пандемії, зміна клімату, для просування спільних інтересів.	Дипломатичні кампанії ООН щодо зміни клімату через залучення різних країн і громадських організацій.

Дані підходи часто поєднуються, залежно від мети, ресурсів і конкретного контексту, в якому ведеться публічна дипломатія. Таким чином, публічна дипломатія є важливим компонентом сучасної міжнародної взаємодії, яка об'єднує традиційні та інноваційні інструменти для досягнення стратегічних цілей. Її основні завдання полягають у формуванні позитивного іміджу держави, посиленні її впливу на міжнародній арені та забезпеченні підтримки її зовнішньополітичних ініціатив. Еволюція публічної дипломатії демонструє її поступовий перехід від односторонньої комунікації до двостороннього та багатостороннього діалогу. Якщо раніше публічна дипломатія здебільшого базувалася на пропагандистських механізмах, то сучасні підходи орієнтовані на відкритість, взаємодію та партнерство з різними стейкхолдерами – від громадських організацій і приватного сектору до міжнародних інституцій. Це відображає важливість залучення до процесу не лише державних органів, а й недержавних акторів, які відіграють дедалі більшу роль у формуванні міжнародного середовища. Одним із прикладів такої еволюції є концепція «нової публічної дипломатії», яку розвивали Я. Мелісен та К. Волвес. Вона підкреслює зростаючу важливість мережевих структур, що об'єднують різні зацікавлені сторони, зокрема громадянське суспільство, академічні установи, медіа та бізнес. У цьому контексті держава виконує роль фасилітатора, сприяючи створенню умов для діалогу та взаємодії між зацікавленими сторонами [70, р. 223-225].

Ще однією важливою характеристикою сучасної публічної дипломатії є її залежність від цифрових технологій. Завдяки соціальним мережам, онлайн-платформам та інтерактивним інструментам держави можуть швидко й ефективно доносити свої повідомлення до широкої аудиторії за кордоном. Наприклад, Twitter-дипломатія (або Twiplomacy), активно використовувана світовими лідерами та дипломатами, стала важливим елементом публічної дипломатії. Водночас зростання цифрових можливостей створює нові виклики, такі як фейкові новини, маніпуляція інформацією та кібератаки, що

вимагає від держави стратегічного підходу до управління інформаційними потоками [14, с. 13-20].

У практичній площині публічна дипломатія включає широкий спектр заходів, таких як організація міжнародних конференцій, фестивалів, освітніх програм, підтримка роботи культурних центрів за кордоном, випуск інформаційних матеріалів і використання медіа для просування інтересів держави. Наприклад, Франція активно використовує культурну дипломатію через діяльність «Альянс Франсез», а Німеччина через мережу «Гете-Інститутів». США акцентують увагу на освітній дипломатії, пропонуючи численні стипендіальні програми, як-от Fulbright та Global UGRAD, які сприяють обміну знаннями та цінностями між молодими лідерами різних країн [18, с. 25-30].

Сучасні тенденції публічної дипломатії також включають взаємодію з діаспорами, які стають важливими «послами» своїх країн за кордоном. Наприклад, Індія активно залучає індійську діаспору до просування своїх інтересів через ініціативу «India Connect». Україна також робить перші кроки у цьому напрямі, акцентуючи увагу на ролі української діаспори у просуванні національного іміджу, зокрема через культурні й інформаційні кампанії [18].

Водночас публічна дипломатія має бути адаптована до контексту конкретної країни та її зовнішньополітичних цілей. Для цього важливо враховувати національні особливості, історичні, культурні та політичні чинники, а також специфіку аудиторії, на яку спрямована комунікація. Наприклад, у країнах із сильними демократичними традиціями акцент робиться на цінності свободи та прав людини, тоді як у державах, що розвиваються, основну увагу можуть приділяти соціально-економічним аспектам і перспективам розвитку. Таким чином, публічна дипломатія є складним і багатогранним явищем, яке поєднує елементи культурної, інформаційної, освітньої та цифрової комунікації. Її ефективність залежить від здатності держави інтегрувати різноманітні інструменти, адаптуватися до

нових викликів міжнародного середовища та забезпечувати стабільний діалог із різними категоріями аудиторії [20, с. 35-38].

Механізми та інструменти публічної дипломатії включають широкий спектр засобів, спрямованих на формування позитивного іміджу держави та побудову довгострокових міжнародних відносин через взаємодію з іноземною аудиторією. Основними механізмами публічної дипломатії є культурна дипломатія, освітня дипломатія, медійна дипломатія, а також цифрова дипломатія. Прикладом *культурної дипломатії* можуть бути організація культурних фестивалів за кордоном, виставок, концертів, гастролей театральних труп чи оркестрів. Наприклад, Франція активно використовує культурні центри «Альянс Франсез» для популяризації своєї мови та культури. *Освітня дипломатія* реалізується через програми академічного обміну, гранти на навчання, стипендії для іноземних студентів (наприклад, програма Erasmus у ЄС або Fulbright у США). *Медійна дипломатія* охоплює роботу зі світовими ЗМІ, створення міжнародних каналів мовлення, як-от BBC World Service чи France 24, які транслюють наративи країни-ініціатора. *Цифрова дипломатія* використовує сучасні технології, соціальні мережі та онлайн-ресурси для взаємодії з аудиторією. Прикладом може бути активна діяльність офіційних акаунтів урядів чи посольств у Twitter, Instagram або Facebook, а також використання платформ для розповсюдження відеоматеріалів, як-от YouTube. Інші інструменти включають проведення міжнародних конференцій, публічні лекції, участь у глобальних спортивних змаганнях (як Олімпійські ігри), надання гуманітарної допомоги чи реалізацію спільних проєктів у сферах науки, екології або економіки. Усі ці заходи спрямовані на створення довіри, покращення розуміння та зміцнення міжнародних зв'язків [21, с. 25-30].

Важливим інструментом публічної дипломатії є також *економічна дипломатія*, яка демонструє потенціал країни через економічні ініціативи, залучення інвестицій, просування національних брендів на міжнародних ринках або участь у міжнародних економічних форумах, таких як Всесвітній економічний форум у Давосі. Наприклад, Японія активно використовує

економічну дипломатію через поширення своєї технологічної продукції та розширення глобальної присутності брендів, як-от Toyota чи Sony [23, с. 238].

Ще одним аспектом є *гуманітарна дипломатія*, яка включає надання допомоги постраждалим унаслідок катастроф, конфліктів чи епідемій. Наприклад, під час глобальних криз, таких як пандемія COVID-19, багато країн проводили «вакцинну дипломатію», передаючи вакцини іншим державам. Гуманітарна допомога також може бути частиною зусиль з покращення репутації країни, як це було у випадку допомоги Туреччині постраждалим країнам після землетрусів [28, с. 122-131].

Окрім цього, важливу роль відіграє *наукова дипломатія*, яка фокусується на співпраці в галузях науки, технологій та інновацій, може включати спільні дослідницькі проекти, обмін науковцями або підтримку міжнародних наукових організацій. Наприклад, співпраця в межах таких ініціатив, як CERN чи Міжнародна космічна станція, є інструментом для об'єднання зусиль багатьох держав [6].

Спортивна дипломатія також використовується для налагодження контактів між країнами. Проведення масштабних спортивних подій, таких як Чемпіонати світу з футболу або Олімпійські ігри, дозволяє державам демонструвати свою відкритість, інфраструктурні можливості та культурні традиції. Яскравим прикладом є дипломатія «пінг-понгу» між США і Китаєм у 1970-х роках, яка стала передумовою для встановлення політичних відносин.

Молодіжна дипломатія працює через залучення молодих лідерів і активістів до міжнародних проєктів, форумів або обмінів, що сприяє формуванню позитивного ставлення до країни у майбутніх поколінь. Таким чином, публічна дипломатія використовує багатогранні механізми, що охоплюють культурну, освітню, економічну, цифрову, спортивну та наукову сфери, для створення іміджу країни, встановлення взаєморозуміння та досягнення стратегічних зовнішньополітичних цілей [1, с. 55-58].

Ключовим елементом успіху публічної дипломатії є *інституційна підтримка* та чітка стратегія її реалізації. Багато країн створюють

спеціалізовані організації або агентства для координації таких зусиль. Наприклад, Німеччина має Інститут Гете, Велика Британія – Британську Раду, а Китай активно використовує мережу Інститутів Конфуція. Ці організації займаються просуванням мови, культури, освітніх програм, а також підтримують культурний обмін [5].

Особливу роль відіграють *мережі міжнародного партнерства та діаспорна дипломатія*. Залучення національних громад за кордоном як послів культурного впливу дозволяє зміцнювати зв'язки між країнами. Наприклад, Ірландія активно використовує свою численну діаспору для поширення культурної спадщини через святкування Дня святого Патрика та інші ініціативи [7, с. 45-47].

Туристична дипломатія спрямована на популяризацію країни як туристичного напрямку. Це досягається через участь у міжнародних туристичних виставках, запуск рекламних кампаній або спрощення візового режиму для залучення туристів. Наприклад, Італія використовує свою багату історико-культурну спадщину, щоб залучати мільйони відвідувачів щороку, що одночасно зміцнює її позицію як світового культурного центру [7, с.50-52].

Важливою складовою є *громадянська дипломатія*, яка залучає неурядові організації, громадські рухи та окремих громадян до просування ідей країни на міжнародній арені. Це включає діяльність волонтерів, участь у міжнародних благодійних заходах або реалізацію екологічних проєктів, таких як співпраця у боротьбі зі зміною клімату [30, с. 112-115].

Держави також активно використовують *соціальні платформи та комунікаційні технології* для досягнення своїх цілей. Офіційні сторінки посольств у соціальних мережах часто використовуються для швидкого реагування на події, популяризації культурних заходів чи просто для поширення позитивної інформації про країну. Наприклад, Twitter-дипломатія стала важливим інструментом у XXI столітті, дозволяючи урядам швидко доносити свої позиції до світової аудиторії [14, с. 13-20].

Усе це свідчить про те, що публічна дипломатія є багат шаровою системою, яка використовує різні інструменти для досягнення стратегічних цілей. Успіх залежить від поєднання традиційних підходів, таких як культурна та освітня дипломатія, із сучасними технологіями і цифровими платформами. Гнучкість, креативність і чітка координація між урядами, приватним сектором та громадянським суспільством є основою ефективної публічної дипломатії в сучасному глобалізованому світі.

1.2. Імідж держави: поняття, структура та значення у міжнародних відносинах

Імідж держави є складним, багатовимірним феноменом, що формується під впливом як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів, і відіграє важливу роль у міжнародних відносинах, економічній співпраці, культурному обміні та інших аспектах суспільного життя. Загалом поняття іміджу держави можна визначити як узагальнений образ, що складається в масовій свідомості інших країн і народів, включаючи суб'єктивні оцінки та стереотипи, а також раціональні уявлення про політичну, економічну, соціальну та культурну сферу цієї держави. Імідж держави є важливим елементом її зовнішньополітичної стратегії, що впливає на відносини з іншими країнами, міжнародні організації, інвесторів і громадськість. У сучасному глобалізованому світі значення іміджу держави постійно зростає, оскільки він є невіддільним компонентом її «м'якої сили» (за визначенням Дж. Ная). Держава з позитивним іміджем має більше шансів на досягнення своїх цілей у міжнародній політиці, отримання економічної допомоги, залучення іноземних інвестицій, а також формування позитивного ставлення до себе у світової спільноти [66].

Поняття «імідж держави» визначається як сукупність уявлень, асоціацій та оцінок, які формуються у світової спільноти щодо певної країни. Науковці трактують поняття іміджу держави з різних позицій. Наприклад, за визначенням А. Кабрери, імідж держави – це «репутація країни, що

формується в очах іноземної аудиторії через комплекс її політичних, економічних і культурних дій». Інший дослідник, С. Анхольт, наголошує на тому, що імідж держави залежить від багатьох елементів: економічного розвитку, туристичної привабливості, політичної стабільності, культурного розмаїття тощо. Він запропонував концепцію «національного брендингу», яка підкреслює важливість свідомого створення і підтримання позитивного іміджу держави на міжнародній арені [58, р. 40-51].

Український науковець І. Єремєєва характеризує міжнародний імідж держави як сукупність взаємопов'язаних об'єктивних характеристик (зокрема, економічних, географічних, національних та демографічних показників), що виникли внаслідок історичного розвитку держави як частини світової системи. Ефективність взаємодії цих складових впливає на динаміку соціально-економічних, суспільно-політичних, національно-конфесійних та інших процесів як всередині країни, так і на міжнародній арені. На думку української дослідниці Г. Полішко, імідж країни є сукупністю інформаційних переконань міжнародної спільноти щодо держави та її офіційних чи неофіційних представників, які ґрунтуються на численних об'єктивних і суб'єктивних узагальненнях [9, с. 123-127].

Імідж держави є складовою її міжнародного престижу та впливу на світову спільноту. Це комплексне явище, яке включає уявлення та оцінки, що сформувалися у світової громадськості про країну, її культуру, політику, економіку та соціальні особливості. Згідно з визначенням К.Савон, імідж держави – це «стійкий образ країни, який існує у свідомості зовнішньої аудиторії та формується під впливом як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів». Імідж відіграє важливу роль у міжнародних відносинах, оскільки впливає на сприйняття держави іншими країнами, організаціями, інвесторами та громадянами [27, с. 112-117].

Науковці підкреслюють, що імідж держави має вирішальне значення у процесі взаємодії з іншими державами. Дж. Най, один із провідних теоретиків концепції «м'якої сили» (soft power), наголошує, що привабливий імідж

держави може сприяти досягненню її стратегічних цілей без застосування військової або економічної примусової сили. «М'яка сила» базується на культурній привабливості, політичних ідеях та зовнішній політиці, яка сприймається як легітимна та морально обґрунтована. Прикладом ефективного формування позитивного іміджу є досвід Японії, яка після Другої світової війни трансформувалася з країни-агресора в символ високих технологій, культури та миру. У цьому процесі значну роль відігравали такі аспекти, як популяризація японської культури через аніме, кінематограф, кухню та технології [65].

Водночас негативний імідж може стати бар'єром для міжнародної співпраці. Наприклад, Іран стикається з викликами через асоціацію з авторитарним режимом і програмою розвитку ядерної зброї, що призводить до санкцій та ізоляції. Це підтверджує думку І. В. Попова, який вказує, що імідж держави може мати як конструктивний, так і деструктивний вплив на її міжнародну діяльність. Таким чином, імідж держави – це стратегічний ресурс, який необхідно формувати та підтримувати через послідовну зовнішню та внутрішню політику, розвиток економіки, культурну дипломатію та публічну комунікацію. Держави, які успішно управляють своїм іміджем, здатні досягати значних успіхів у міжнародних відносинах, зміцнюючи свою позицію на глобальній арені [9, с. 123-127].

Структура іміджу держави включає декілька основних компонентів [9]:

1. Політичний компонент відображає уявлення про політичний устрій країни, демократичні цінності, рівень корупції, зовнішню політику. Наприклад, Швеція має репутацію демократичної та соціально орієнтованої держави, що сприяє її позитивному сприйняттю у світі.

2. Економічний компонент характеризується рівнем розвитку економіки, стабільністю фінансової системи, інноваційним потенціалом. Наприклад, США і Німеччина сприймаються як провідні економічні центри світу.

3. Культурний компонент включає культурну спадщину, мистецтво, музику, літературу, гастрономію та спорт. Франція, наприклад, асоціюється з високою модою, виноробством і культурним багатством.

4. Соціальний компонент включає уявлення про рівень життя, систему освіти, охорони здоров'я, права людини. Наприклад, Норвегія відома високим рівнем соціального забезпечення.

5. Екологічний компонент охоплює ставлення держави до екологічних проблем та впровадження «зелених» технологій. Швейцарія та Нова Зеландія асоціюються з екологічною свідомістю.

Серед факторів, що впливають на формування іміджу держави, виділяють політичний устрій, рівень розвитку економіки, соціальні стандарти, культурні досягнення, історичну спадщину, зовнішню політику, природні ресурси та навіть поведінку громадян за кордоном. Наприклад, держави з розвинутою демократією та високими стандартами життя зазвичай мають позитивний імідж, тоді як країни з авторитарними режимами та нестабільною політичною ситуацією часто сприймаються негативно. Як приклад, імідж таких держав, як Швейцарія та Швеція, ґрунтується на їхній репутації як країн з високими соціальними стандартами, політичною нейтральністю та інноваційними підходами до економіки. Натомість імідж США великою мірою залежить від їхньої ролі як глобального лідера у політиці, економіці та культурі [27].

Варто зазначити, що імідж держави не є статичним і може змінюватися під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Так, кризи, конфлікти чи економічні рецесії можуть значно погіршити сприйняття держави на міжнародній арені. Наприклад, імідж Греції зазнав серйозних втрат під час економічної кризи 2008-2012 років, коли країна асоціювалася з фінансовою нестабільністю.

Значення іміджу держави у міжнародних відносинах важко переоцінити. По-перше, позитивний імідж сприяє налагодженню взаємовигідного співробітництва між державами. Наприклад, дипломатичні

успіхи Канади багато в чому обумовлені її репутацією миротворчої держави. По-друге, позитивний імідж допомагає залучати інвестиції, туристів і талант з інших країн. Успіх туристичної галузі Італії значною мірою пов'язаний з її культурним іміджем. По-третє, він зміцнює довіру до держави як надійного партнера у вирішенні глобальних викликів. Наприклад, участь Німеччини у міжнародних проектах з боротьби зі зміною клімату підсилює її авторитет у світі. Таким чином, імідж держави є багатовимірним явищем, що включає політичні, економічні, культурні, соціальні та екологічні аспекти. Успішне управління іміджем дозволяє державі посилювати свій вплив у міжнародних відносинах, зміцнювати партнерські зв'язки та досягати стратегічних цілей.

Успішне формування іміджу держави залежить від декількох важливих факторів: продуманої державної політики, якісної комунікації із зовнішнім світом, а також від ефективної взаємодії уряду, громадянського суспільства та бізнесу. Як зазначає Р.Барстон, імідж неможливо побудувати штучно: він базується на реальних досягненнях і результатах державної діяльності. Лише узгоджені дії всіх учасників процесу можуть забезпечити сталий позитивний імідж країни [43].

Формування іміджу держави є важливим компонентом її сучасної політики, який впливає на міжнародну репутацію, інвестиційну привабливість та суспільну довіру як всередині країни, так і за її межами. У науковій літературі імідж держави визначають як узагальнене уявлення про неї, що формується у свідомості міжнародної спільноти та базується на певних стереотипах, соціокультурних, економічних і політичних чинниках. Для створення та підтримання позитивного іміджу держава використовує комплекс інструментів, серед яких можна виділити комунікаційні стратегії, культурну дипломатію, економічну діяльність, участь у міжнародних проектах, а також цифрові технології (табл. 1.2.).

Інструменти формування іміджу держави
(складено автором за матеріалами [25])

Інструмент	Характеристика
Публічна дипломатія	Публічна дипломатія є ключовим засобом формування позитивного сприйняття держави за кордоном. Вона передбачає використання медіа, культурних заходів та інших форм міжкультурного діалогу для поширення інформації про країну. Наприклад, Британська Рада (British Council) працює над популяризацією британської культури тощо, що сприяє зміцненню її міжнародного іміджу.
Культурна дипломатія	Культурна дипломатія використовує мистецтво, музику, літературу, кіно та інші форми культури для встановлення довгострокових позитивних відносин між країнами. Наприклад, французький «Institut Français» сприяє популяризації французької культури, що посилює позиції Франції у світі.
Брендинг національних продуктів	Значний вплив на імідж країни має репутація її товарів та послуг. Наприклад, Німеччина відома якістю своєї автомобільної промисловості, що позитивно впливає на загальне сприйняття країни. У свою чергу, Швейцарія асоціюється з годинниками, банками та високою якістю життя.
Інформаційна політика	Ефективне використання медіа дозволяє державам доносити свої меседжі до міжнародної аудиторії. Наприклад, арабські держави активно використовують медіа-ресурси, такі як Al Jazeera, для покращення свого іміджу та впливу на інформаційний порядок денний.
Міжнародні події та спортивні заходи	Проведення міжнародних заходів, таких як Олімпійські ігри чи саміти ООН, дозволяє країнам демонструвати свої можливості та зміцнювати свій імідж. Наприклад, Олімпійські ігри в Пекіні 2008 року були використані Китаєм для покращення свого глобального іміджу як сучасної та сильної держави.

Ефективність інструментів формування іміджу держави значною мірою залежить від узгодженості їхнього застосування, відповідності сучасним викликам. Одним із ключових чинників є стратегічний підхід, що включає чітке формулювання цілей і завдань іміджевої політики, а також інтеграцію різних рівнів урядових і неурядових ініціатив [24, с. 80-83].

Медіа є потужним засобом впливу на міжнародну аудиторію. У сучасному світі завдяки глобалізації та доступності інформації ЗМІ здатні формувати громадську думку щодо держави. Як зазначає М. Маклюен, «медіа є повідомленням», тобто спосіб передачі інформації значно впливає на її сприйняття. Держава може використовувати як традиційні ЗМІ (телебачення, радіо, друковані видання), так і нові медіа (соціальні мережі, онлайн-платформи) для досягнення своїх цілей. Громадянське суспільство відіграє важливу роль у формуванні іміджу держави, адже міжнародна спільнота часто оцінює країну через призму її суспільства. Наприклад, активність українських волонтерів і громадських організацій на початку російсько-української війни сприяла формуванню позитивного іміджу України як країни, здатної до самоорганізації. У підсумку, імідж держави є ключовим ресурсом у сучасних міжнародних відносинах. Його формування є складним і багаторівневим процесом, що потребує системного підходу, об'єктивної оцінки викликів та реальних дій для покращення сприйняття країни у світі. Держава, яка усвідомлює значення свого іміджу, здатна ефективніше реалізовувати свої національні інтереси та зміцнювати позиції на міжнародній арені [8, с. 62-73].

Попри значні можливості, формування позитивного іміджу держави може супроводжуватися певними викликами. Це можуть бути геополітична нестабільність, економічні кризи, негативні стереотипи або медійні атаки. Наприклад, РФ після анексії Криму у 2014 році та військового вторгнення в Україну у 2022 році, зіткнулася з міжнародною ізоляцією та негативним ставленням, що значно вплинуло на її імідж. Негативна інформація у медіа може швидко поширюватися, формуючи хибне уявлення про державу. Для подолання таких викликів необхідно застосовувати систематичний моніторинг інформаційного поля та оперативне реагування. Таким чином, формування іміджу держави є багатограним процесом, що базується на поєднанні комунікаційних, культурних, економічних та інноваційних підходів. Вдале використання зазначених інструментів дозволяє державам зміцнювати свій

авторитет, підвищувати довіру до себе та ефективно інтегруватися у глобальну спільноту.

1.3. Роль публічної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу держави

Публічна дипломатія стала одним із ключових інструментів сучасної міжнародної політики, який відіграє значну роль у формуванні позитивного міжнародного іміджу держави. В умовах глобалізації та інформаційної відкритості роль держав у міжнародних відносинах визначається не лише економічними чи військовими можливостями, але й здатністю ефективно комунікувати зі світовою спільнотою, доносити свої культурні, соціальні та політичні цінності, а також формувати стійке позитивне уявлення про себе серед інших народів. Основною метою публічної дипломатії є вплив на громадську думку за кордоном, що дозволяє державі зміцнити свої позиції у світі, підвищити рівень довіри до неї, залучити інвестиції, туристів та підтримку міжнародних партнерів. У глобалізованому світі, де інформація поширюється миттєво, уряди прагнуть формувати сприйняття своєї держави як надійного партнера, культурно багатой країни чи привабливого туристичного напрямку [25, с. 122-127].

Публічна дипломатія дозволяє державам встановлювати діалог із зарубіжними аудиторіями, просувати національні інтереси та формувати позитивний образ, який сприяє досягненню стратегічних цілей. На думку Дж. Ная, публічна дипломатія є одним із основних елементів «м'якої сили» (soft power), тобто здатності держави досягати своїх цілей через привабливість і переконання, а не примус чи економічний тиск. Публічна дипломатія охоплює такі аспекти, як культурний обмін, освітні програми, медійні кампанії та використання цифрових платформ для спілкування із зарубіжною аудиторією. Одним із прикладів успішного застосування публічної дипломатії є діяльність Інститутів Гете у Німеччині, які пропагують німецьку мову та культуру за

кордоном. Ці інститути проводять культурні заходи, мовні курси та дискусійні платформи, що сприяють формуванню позитивного іміджу Німеччини як культурно розвиненої держави. Іншим прикладом є британська організація British Council, яка через освітні програми та культурні проекти формує позитивне сприйняття Великої Британії в міжнародному середовищі [5].

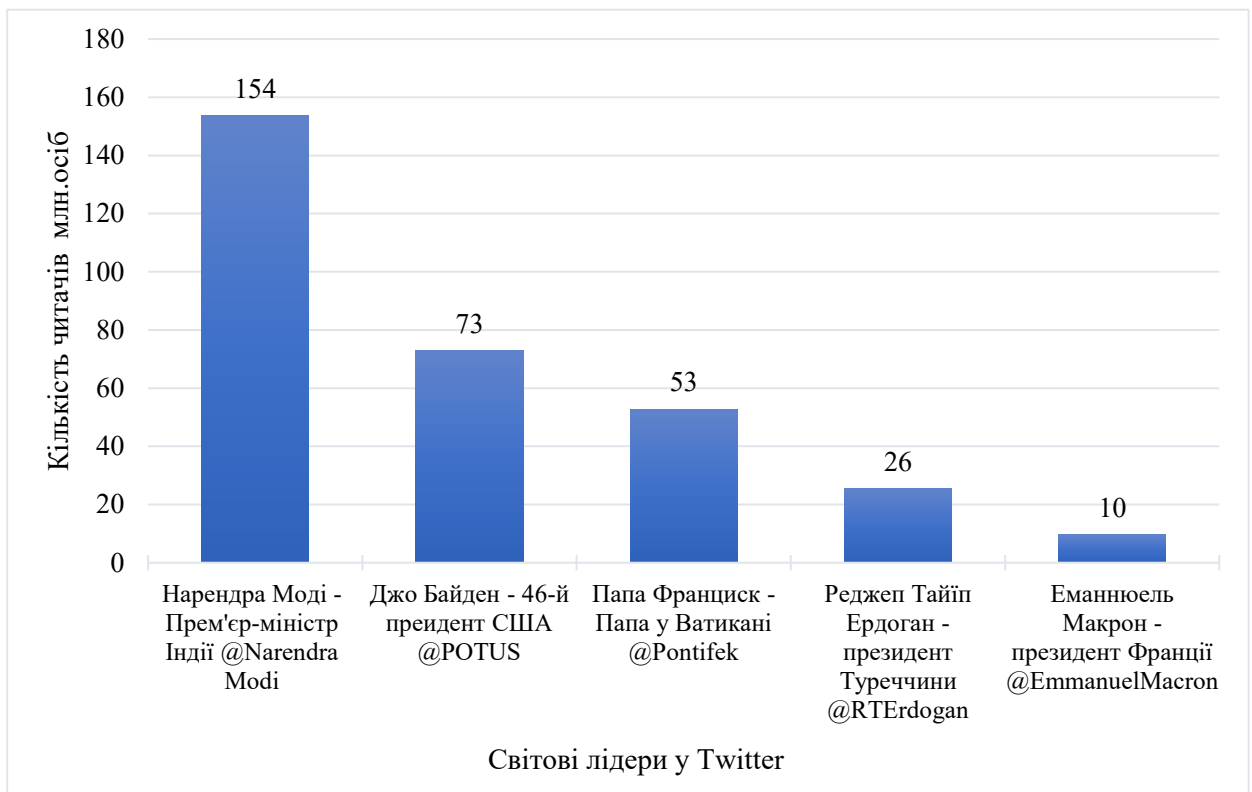
Публічна дипломатія охоплює широкий спектр заходів, таких як освітні програми, культурні обміни, спортивні події, міжнародні виставки, медійні кампанії, а також офіційні заяви та публічні виступи державних діячів. Важливим аспектом цього процесу є співпраця з громадянським суспільством, бізнесом та засобами масової інформації, які виступають ключовими агентами передачі повідомлень та формування іміджу. Зокрема, участь у міжнародних культурних проектах чи організація дипломатичних заходів сприяє поширенню позитивних наративів про державу, що посилює її «м'яку силу». Формування міжнародного іміджу тісно пов'язане із стратегічним підходом до управління комунікаціями. Держава, яка прагне створити або покращити свій міжнародний імідж, повинна чітко визначити свої стратегічні цілі, цільову аудиторію та ключові повідомлення. Успішна публічна дипломатія базується на довгострокових стратегіях, які враховують унікальні особливості країни, її історію, культуру та сучасні досягнення. Наприклад, скандинавські країни активно використовують публічну дипломатію для просування ідей гендерної рівності, екологічної свідомості та високих стандартів життя, що формує їх образ прогресивних і стабільних держав [31, с. 12-20].

Успішна реалізація ініціатив публічної дипломатії потребує ефективного управління інформаційними потоками, особливо у сучасному цифровому світі. Соціальні мережі та цифрові платформи відкривають нові можливості для комунікації з глобальною аудиторією, але водночас вимагають оперативності, достовірності та чутливості до культурних особливостей різних груп. Інструменти цифрової дипломатії дозволяють державам оперативно реагувати на міжнародні виклики, поширювати правдиву інформацію та спростовувати дезінформацію, яка може шкодити їхньому іміджу. Сучасні цифрові технології

також значно розширили можливості публічної дипломатії. Наприклад, «Твіттер-дипломатія» (Twitter-diplomacy) стала важливим інструментом у взаємодії з міжнародною аудиторією. Державні діячі та офіційні установи використовують соціальні мережі для донесення своїх позицій, реагування на кризи та просування іміджу держави. Дослідження Pew Research Center (2024 рік) вказують, що активність держав у соціальних мережах корелює з покращенням їхнього міжнародного сприйняття, особливо серед молодшої аудиторії (рис. 1.1).

Рис 1.1 Рейтинг світових лідерів за кількість підписників у Twitter в 2024 році, млн. осіб [72]

Крім культурних та освітніх аспектів, публічна дипломатія також відіграє важливу роль у кризових ситуаціях. Наприклад, після аварії на

Чорнобильській АЕС Україна доклала значних зусиль до формування нового міжнародного іміджу, орієнтованого на прозорість, відкритість і турботу про екологію. Завдяки комунікаційним кампаніям та міжнародній співпраці, країна поступово відновила свою репутацію. Науковці, такі як Я. Мелісен, стверджують, що ефективність публічної дипломатії залежить від

автентичності, довгостроковості та послідовності зусиль. Наприклад, короткострокові медійні кампанії можуть привернути увагу, але для формування стабільного позитивного іміджу потрібні постійні інвестиції у міжнародні відносини та взаємодію з іноземними аудиторіями. Публічна дипломатія сприяє зміцненню довіри, налагодженню діалогу та досягненню стратегічних цілей. Ефективна публічна дипломатія поєднує культурні, освітні та медійні інструменти, забезпечуючи гармонійне представлення держави на міжнародній арені [46].

Водночас публічна дипломатія не позбавлена викликів. Високий рівень конкуренції між державами за увагу міжнародної спільноти, загроза інформаційних воєн, а також можливі внутрішні протиріччя можуть значно ускладнювати реалізацію дипломатичних стратегій. Особливо складною є ситуація для держав, які стикаються з негативними стереотипами, політичними кризами або конфліктами. У таких випадках публічна дипломатія стає інструментом подолання кризових ситуацій та управління репутаційними ризиками. Публічна дипломатія відіграє ключову роль у формуванні міжнародного іміджу держави, забезпечуючи їй можливість ефективно позиціонувати себе на світовій арені, залучати зовнішню підтримку та створювати довгострокові партнерські відносини. Завдяки активному використанню інструментів публічної дипломатії держава може не лише підвищити свій престиж, але й посилити свій вплив у глобальному середовищі, сприяючи досягненню стратегічних цілей [46, р. 35-45].

У сучасному світі публічна дипломатія також набуває нового значення у контексті боротьби за довіру та легітимність на міжнародній арені. Зростання кількості міжнародних криз, зміна геополітичних розстановок та посилення глобальних викликів, таких як кліматичні зміни, міграція чи пандемії, вимагають від держав не лише реагування, але й активного формування порядку денного. У цьому процесі публічна дипломатія виступає засобом, через який держава може пояснювати свої дії, залучати підтримку міжнародної громадськості та сприяти формуванню глобального консенсусу з важливих

питань. Особливо важливою є роль публічної дипломатії у багатосторонніх форматах співпраці, таких як ООН, Європейський Союз чи регіональні організації. У цих структурах імідж держави та рівень її впливу на громадську думку можуть безпосередньо впливати на підтримку її ініціатив та участь у прийнятті рішень. Наприклад, ефективне просування своєї позиції через міжнародні конференції, культурні заходи чи дипломатичні форуми дозволяє країні закріпити свої національні інтереси у глобальних документах або забезпечити необхідні політичні чи економічні домовленості [36].

Крім того, важливо розуміти, що формування іміджу держави є процесом, який вимагає системності, послідовності та відповідності дій проголошеним цінностям. Будь-які суперечності між задекларованими принципами та реальними діями можуть завдати серйозної шкоди міжнародному іміджу держави. Наприклад, держави, які проголошують принципи демократії та прав людини, але допускають порушення цих норм на власній території, стикаються з критикою та втратою довіри. У таких випадках репутаційні втрати можуть бути значними, а їх подолання вимагатиме значних зусиль.

Публічна дипломатія також є потужним інструментом для країн, які перебувають у стані конфлікту або мають обмежені ресурси для традиційної дипломатії. Для таких держав важливо демонструвати свою відкритість, готовність до співпраці та пошук спільних рішень. Водночас вони можуть активно використовувати культурну та історичну спадщину як основні елементи свого іміджу. Наприклад, невеликі держави, які не мають значного політичного чи економічного впливу, можуть досягти успіху завдяки просуванню унікальної культури, туризму чи природних багатств. У світі, де інформація стає ключовим ресурсом, успіх публічної дипломатії значною мірою залежить від здатності держави управляти своїм медійним образом. Інтеграція новітніх технологій, включаючи штучний інтелект та цифрові комунікації, відкриває нові перспективи для адаптації дипломатії до сучасних реалій. Використання соціальних мереж, створення візуально привабливого

контенту та індивідуалізація повідомлень під конкретні аудиторії дозволяють не лише досягати більшої ефективності, але й будувати тривалі зв'язки з міжнародною спільнотою [36, с. 45-55].

Ефективність публічної дипломатії значною мірою залежить від спроможності держави адаптувати свої стратегії до постійно змінюваних умов міжнародного середовища. Одним із важливих аспектів є вміння оперативно реагувати на кризи, які можуть негативно впливати на імідж країни. Кризи, пов'язані з економічними проблемами, соціальними конфліктами чи політичними скандалами, вимагають швидких та професійних дій у рамках публічної дипломатії для мінімізації репутаційних ризиків. Зокрема, країни, які стикаються з дезінформаційними кампаніями чи інформаційними війнами, повинні мати розроблені механізми протидії та інструменти для відновлення довіри до себе на міжнародній арені. Ключовим елементом ефективною публічної дипломатії є вибудовування сталих партнерств з міжнародними організаціями, неурядовими структурами та приватним сектором. Така співпраця дозволяє не лише розширити інструментарій дипломатичних дій, але й використовувати експертизу та ресурси партнерів для досягнення спільних цілей. Наприклад, країни можуть залучати міжнародні бренди чи громадські організації для популяризації своїх культурних чи освітніх програм за кордоном, що сприяє зміцненню позитивного іміджу [28, с. 122-131].

На завершення, роль публічної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу держави є незаперечною. Вона забезпечує не лише створення позитивного образу, але й сприяє побудові довготривалих відносин довіри між країною та світовою спільнотою. Успішна реалізація стратегії публічної дипломатії вимагає інвестицій у людський капітал, інноваційні технології та чітке розуміння глобальних тенденцій. Таким чином, держави, які приділяють значну увагу публічній дипломатії, отримують можливість не лише закріпитися як впливові гравці на міжнародній арені, але й забезпечити сталий розвиток та добробут своїх громадян через зміцнення міжнародного співробітництва.

Висновки до розділу 1

Визначено, що публічна дипломатія є важливим інструментом сучасної міжнародної політики, що орієнтований на налагодження стосунків між державами через комунікацію з іноземною аудиторією. Її основними підходами є використання інформаційної політики, культурного обміну, освітніх програм та інших механізмів впливу на громадську думку. Публічна дипломатія дозволяє державам встановлювати більш довірливі стосунки з міжнародними партнерами, формувати позитивне сприйняття своїх цінностей, політичного курсу та культурної унікальності. Головними інструментами публічної дипломатії є ЗМІ, культурні проекти, міжнародні конференції, дипломатичні місії, цифрові платформи та програми обміну. Дані елементи дозволяють державам досягати стратегічних цілей у зовнішній політиці шляхом комунікації не лише з урядами інших країн, але й з їх громадянами.

Імідж держави є ключовим елементом її міжнародного позиціонування, як комплексне поняття, що включає різні аспекти: політичний, економічний, культурний, історичний та соціальний. Структура іміджу держави охоплює такі компоненти, як сприйняття її політичної стабільності, економічної конкурентоспроможності, рівня безпеки, туристичної привабливості та культурної автентичності. Значення іміджу держави у міжнародних відносинах важко переоцінити: він впливає на її здатність залучати інвестиції, встановлювати партнерські відносини, підтримувати довіру серед міжнародної спільноти та залучати туристів. Позитивний імідж підсилює позиції держави на світовій арені, тоді як негативний може стати перешкодою для її зовнішньополітичних ініціатив. Формування іміджу є динамічним процесом, який вимагає узгоджених зусиль різних секторів суспільства, включаючи уряд, громадські організації, медіа та приватний сектор.

Зазначимо, що роль публічної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу держави є визначальною. Через механізми публічної дипломатії держави здатні демонструвати свою відкритість, досягнення у різних сферах,

культурну самобутність та готовність до співпраці. Важливим аспектом є адаптація до сучасних цифрових технологій, які розширюють можливості комунікації з міжнародною аудиторією. Наприклад, соціальні медіа дозволяють швидко і ефективно поширювати інформацію про країну, її події та досягнення, забезпечуючи інтерактивну взаємодію з аудиторією. Успішна публічна дипломатія сприяє зміцненню репутації держави, побудові довіри та створенню позитивного ставлення до неї серед іноземних громадян. Крім того, вона може використовуватися для нейтралізації негативних стереотипів, викликаних історичними подіями чи поточними конфліктами. Таким чином, публічна дипломатія є невід'ємним елементом формування стратегії міжнародного іміджу, допомагаючи державам ефективно інтегруватися у глобальний простір та підтримувати власні інтереси у міжнародній політиці.

РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ТА ІМІДЖ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ: СТРАТЕГІЯ ТА ІНСТРУМЕНТИ

2.1. Основні інструменти публічної дипломатії Великої Британії

Актуальність дослідження інструментів публічної дипломатії Великої Британії зумовлена трансформацією сучасного міжнародного середовища, в якому держави використовують нові підходи до підтримки свого міжнародного іміджу та впливу. У глобалізованому світі, де інформаційні технології та медіа значно прискорюють поширення інформації, публічна дипломатія стає одним із ключових інструментів «м'якої сили» (soft power). Велика Британія, як держава з багатовіковою історією впливу на світову арену, використовує широкий спектр інструментів для просування своїх цінностей, культури та зовнішньополітичних інтересів [39, с. 760-763].

Одним із ключових елементів британської публічної дипломатії є культурна дипломатія, яка реалізується через діяльність таких організацій, як Британська рада (British Council). Британська рада, заснована ще в 1934 році, виконує роль провідника британської культури, мови та освіти у світі. Вона організовує курси англійської мови, підтримує культурні та освітні обміни, а також фінансує наукові дослідження. Завдяки цим зусиллям, Велика Британія забезпечує поширення своїх ідей і стандартів у різних країнах, формуючи позитивний імідж держави. Наприклад, у 2021 році, в межах підготовки до Літніх Олімпійських ігор у Лондоні, Британська рада організувала численні культурні заходи, спрямовані на демонстрацію культурного розмаїття та креативності Великої Британії [33, с. 305-312].

Іншим важливим інструментом є інформаційна дипломатія, яка включає діяльність медіа-ресурсів, зокрема BBC World Service – організація, що фінансується британським урядом, поширює новини англійською та іншими мовами, доносячи позицію Великої Британії з різних міжнародних питань. За словами професора Н. Калла [47], спеціаліста з публічної дипломатії, діяльність BBC World Service є «голосом Британії у світі», який допомагає

просувати демократичні цінності та об'єктивність у подачі інформації для глобальної аудиторії яка у 2021 році становила понад 48%, зокрема за рахунок просування своїх позицій та ідей (рис 2.1).

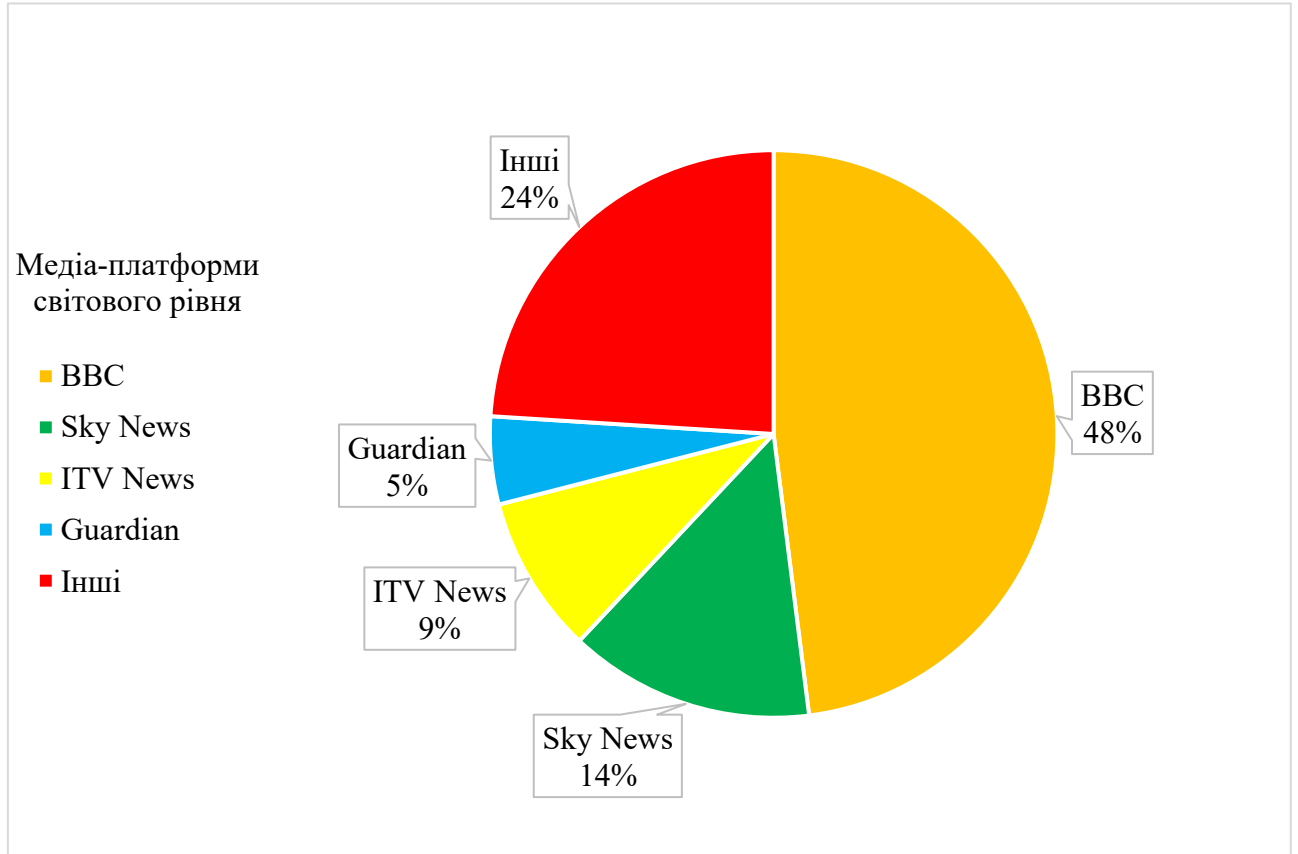

Рис 2.5. Статистика авторитету BBC World Service серед міжнародних мовних служб у 2021 році, % [44]

Окрім цього, публічна дипломатія Великої Британії активно використовує можливості освітньої дипломатії. Такі програми, як стипендії Chevening, спрямовані на підтримку талановитих студентів із усього світу для навчання в британських університетах. Випускники цих програм часто стають «культурними амбасадорами» Великої Британії, поширюючи її цінності у своїх країнах. Не можна оминати увагою і спортивну дипломатію, яка стала особливо помітною під час таких глобальних подій, як Олімпійські ігри 2012 року. Спорт розглядається як інструмент формування позитивного іміджу та засіб об'єднання різних культур [19, с. 58-62].

Значну роль відіграє також цифрова дипломатія, яка активно розвивається в епоху соціальних мереж. Цифрова дипломатія, яка з кожним роком набирає популярності, також відіграє важливу роль у публічній дипломатії Великої Британії. Використання соціальних мереж і цифрових платформ дозволяє досягати значної аудиторії в реальному часі, впливаючи на громадську думку по всьому світу. Завдяки цьому можна швидко реагувати на різні події і ситуації, які мають стратегічне значення, а також поширювати ключові меседжі британської політики. Наприклад, Міністерство закордонних справ і справ Співдружності Великої Британії (FCDO) використовує Twitter, Facebook та інші платформи для оперативного поширення інформації, взаємодії з аудиторією та реагування на міжнародні виклики. Такі ресурси, як Twitter і Instagram, дають можливість підтримувати діалог з громадянами інших країн, сприяти обміну думками і спостерігати за змінами в глобальних настроях. Ефективність інструментів публічної дипломатії підтверджується як історичним досвідом, так і сучасними прикладами їх застосування в умовах глобалізації та інформаційного суспільства [32].

Одним із важливих аспектів публічної дипломатії Великої Британії є взаємодія з міжнародними організаціями та партнерами, що дає змогу державі формувати та зміцнювати мережу союзників на глобальному рівні. Зокрема, через активну участь у таких структурах, як Організація Об'єднаних Націй (ООН), НАТО, та Європейський Союз (до Брекситу), Велика Британія просуває свої зовнішньополітичні інтереси, а також демонструє свою роль як одного з лідерів у міжнародній політиці. Водночас, публічна дипломатія стає важливим елементом в забезпеченні підтримки британських ініціатив серед інших країн та громадян, а також у просуванні глобальних цінностей, таких як демократія, права людини та верховенство права. Британська публічна дипломатія активно використовує міжнародні культурні та освітні програми для підтримки своїх зовнішньополітичних цілей. Програми міжнародного обміну, які підтримуються Міністерством закордонних справ Великої Британії, є важливим інструментом для формування мережі молодих лідерів і впливових

осіб по всьому світу, які не лише отримують знання, але й знайомляться з цінностями та перспективами Великої Британії, що також сприяє розвитку лояльності до британської культури, бізнесу і політики серед міжнародних еліт [35, с. 87-91].

Не менш важливою складовою публічної дипломатії є організація та проведення міжнародних конференцій, форумів і самітів, які мають на меті не тільки обговорення важливих глобальних питань, але й демонстрацію здатності Великої Британії виступати як глобальний лідер у таких сферах, як безпека, екологія, економіка та технології. Прикладом таких ініціатив є конференція ООН з питань зміни клімату (COP26), яка відбулася в Глазго у 2021 році. Велика Британія використала цю подію як платформу для подання своїх стратегій з боротьби зі змінами клімату та привернення уваги міжнародної спільноти до важливості вирішення глобальних екологічних проблем [79].

Особливу увагу також варто приділити зовнішній культурній дипломатії через організацію великих міжнародних виставок, фестивалів та культурних обмінів. Ці ініціативи мають значний вплив на створення позитивного іміджу Великої Британії в різних країнах світу, зокрема через популяризацію британської музики, театру, мистецтва, літератури та кіно. Вони сприяють формуванню більш глибокого культурного розуміння та взаємоповаги між країнами, що в кінцевому підсумку допомагає будувати дипломатичні зв'язки.

Так, креативні індустрії Великої Британії у 2023 році мали визначний вплив у створенні позитивного іміджу держави на міжнародній арені, а також становили важливе значення у створенні великої кількості робочих місць для громадян. Інвестиції у креативні індустрії Великої Британії показані на рис. 2.2.

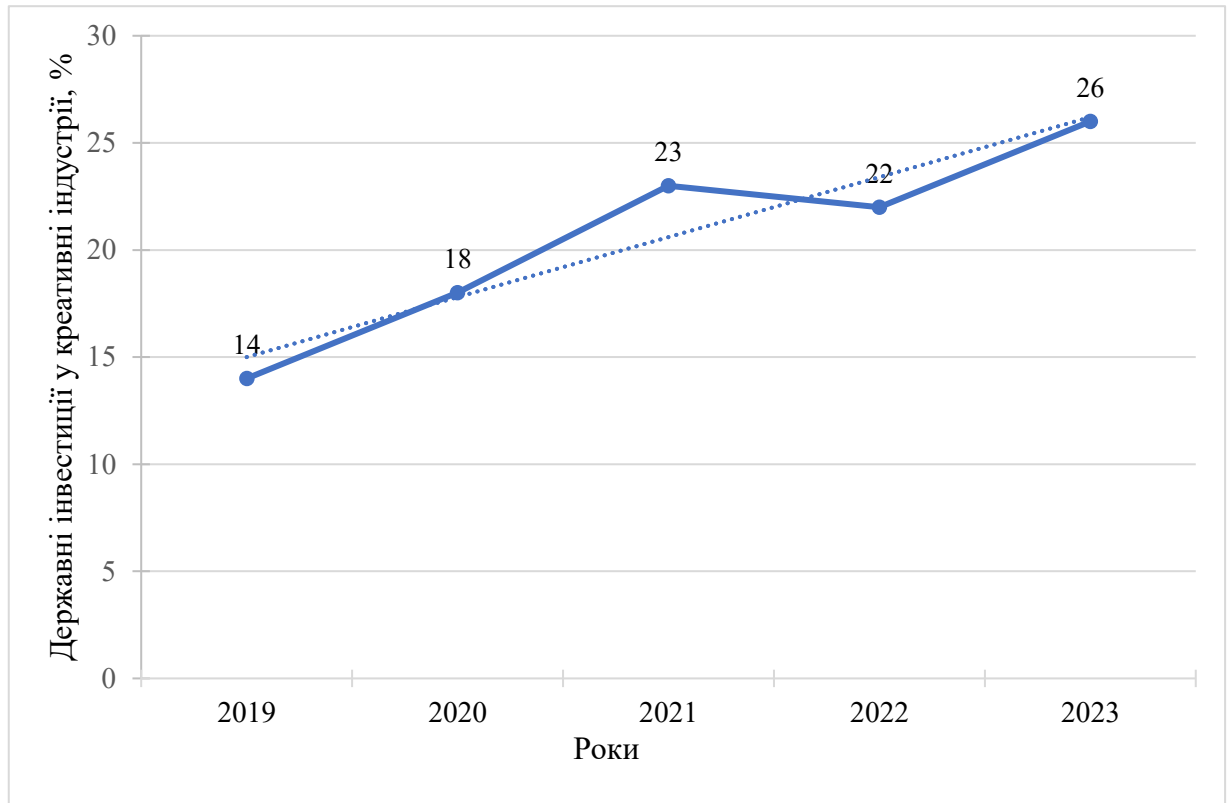

Рис. 2.2. Кількість державних інвестицій у креативні індустрії Великої Британії, % [78]

Ще одним потужним інструментом публічної дипломатії є підтримка глобальних брендів, таких як британська музика, кіно та мода, які мають значний вплив на формування образу Великої Британії як творчої та інноваційної нації. Наприклад, британські кіностудії, зокрема ті, що працюють у рамках знаменитої «Пайнвуд Студіос», знімають фільми, які отримують міжнародне визнання та привертають увагу до культури країни. Музичні фестивалі, такі як Гластонбері, або модні покази в Лондоні стають не тільки інструментами культурної дипломатії, але й каналами для залучення туристів і міжнародних інвесторів [78].

На додаток, слід згадати про значення мистецької дипломатії, яка проявляється через використання мистецтва, літератури та музики як засобу створення культурних мостів. Твори британських авторів, таких як Шекспір чи сучасні письменники, як-от Джоан Роулінг, є потужними інструментами популяризації британської культури. Міжнародні тури театральних труп, музичних колективів та художніх виставок, організовані за підтримки уряду, стають платформою для побудови культурного діалогу. Успіх публічної дипломатії залежить також від залучення діаспори, яка відіграє ключову роль у зміцненні зв'язків між Великою Британією та іншими країнами. Члени британської діаспори, працюючи в різних галузях, від науки до мистецтва, стають амбасадорами британської культури та цінностей, тим самим сприяючи позитивному іміджу країни [42, р. 365-381].

Аналізуючи перспективи розвитку публічної дипломатії Великої Британії, варто відзначити її здатність до інтеграції новітніх технологій у свої комунікаційні стратегії, що стосується, зокрема, використання штучного інтелекту для аналізу даних, пов'язаних із громадською думкою, а також створення інноваційного контенту, що відповідає культурним і соціальним очікуванням аудиторії різних регіонів світу. Наприклад, британські музеї та галереї, за підтримки урядових структур, створюють цифрові експозиції, які доступні онлайн для міжнародної аудиторії, що дозволяє демонструвати британське мистецтво та історію незалежно від географічних обмежень [60].

Відзначимо також роль Великої Британії в протидії глобальним викликам, таким як тероризм, пандемії, інформаційні війни. Оскільки публічна дипломатія дозволяє представити державу як активного учасника у вирішенні цих проблем, країна здобуває додаткові можливості для впливу на міжнародні рішення і формування глобальної політики. У контексті сучасної публічної дипломатії Великої Британії важливо зазначити, що вона не обмежується лише традиційними інструментами, такими як культурні програми чи міжнародні виставки. Все більше уваги приділяється гібридним підходам, поєднуючи офіційні дипломатичні зусилля з громадським сектором, бізнесом, та

окремими інфлюенсерами, що дозволяє створювати більш ефективні та адаптивні стратегії на міжнародній арені [67].

Також, можна стверджувати, що інструменти публічної дипломатії Великої Британії є багатограними і різноманітними. Вони охоплюють як традиційні методи культурної та інформаційної дипломатії, так і інноваційні форми цифрової та спортивної дипломатії. Зважаючи на зміну міжнародних умов і глобальні виклики, Велика Британія продовжує адаптувати свої підходи до публічної дипломатії, зберігаючи статус важливого актора в міжнародних відносинах та сприяючи зміцненню свого глобального іміджу та впливу.

Важливою складовою успішної публічної дипломатії Великої Британії є співпраця з міжнародними недержавними організаціями, корпораціями та впливовими громадськими діячами. Така взаємодія забезпечує ширше охоплення аудиторії та підвищує ефективність комунікаційних кампаній. Наприклад, партнерство з такими організаціями, як Amnesty International або Transparency International, допомагає Великій Британії просувати питання прав людини, антикорупційних ініціатив і сталого розвитку на глобальному рівні, посилюючи свій імідж відповідальної та прогресивної держави. Окремо варто звернути увагу на роль Великої Британії в побудові багатосторонньої дипломатії в рамках Співдружності Націй. Ця організація, яка об'єднує понад 50 країн, є платформою для реалізації спільних проєктів у сферах освіти, науки, економіки та культури. Співдружність часто використовується Лондоном як канал для впливу на політику менших держав, особливо у питаннях, які мають важливе стратегічне значення для Великої Британії, зокрема у сфері зміни клімату та міжнародної безпеки [80].

Ключову роль у майбутньому розвитку британської публічної дипломатії відіграватиме її здатність долати нові виклики, зокрема пов'язані з постбрекзитним періодом. Вихід з Європейського Союзу відкрив перед Великою Британією нові можливості для створення унікальних двосторонніх відносин із країнами світу, але також поставив перед необхідністю переосмислення її місця у глобальній системі міжнародних відносин. У цьому

контексті публічна дипломатія може стати ключовим інструментом для зміцнення позицій країни в новій геополітичній реальності. З огляду на глобальні виклики, такі як зміна клімату, пандемії, кіберзагрози та міграційні кризи, Велика Британія продовжує шукати способи інтегрувати свої інтереси у вирішення цих проблем. Важливим напрямом є просування ініціатив сталого розвитку, включаючи підтримку зеленої енергетики, інвестиції в інноваційні технології та участь у міжнародних проєктах, спрямованих на захист довкілля. Зусилля підкреслюють прагнення Великої Британії залишатися моральним лідером у глобальних питаннях. Таким чином, публічна дипломатія Великої Британії продовжує розвиватися, відповідаючи на виклики сучасного світу [51].

Успішна публічна дипломатія Великої Британії також залежить від її здатності формувати довгострокові відносини через вплив на молоде покоління. У цьому контексті особливу роль відіграють освітні програми, ініційовані британським урядом, зокрема через платформи на кшталт Британської ради та глобальних університетів. Велика Британія, будучи домівкою для багатьох провідних університетів світу, таких як Оксфорд, Кембридж та Лондонська школа економіки, використовує систему освіти як інструмент залучення міжнародних студентів. Це не лише сприяє розвитку культурного обміну, але й забезпечує створення мережі випускників, які згодом стають впливовими лідерами у своїх країнах і сприяють підтримці позитивного іміджу Великої Британії [53, р. 125-135].

Важливо також відзначити роль Великої Британії у сфері гуманітарної дипломатії. Гуманітарна допомога, яка надається британськими державними організаціями, такими як UK Aid, демонструє прихильність країни до глобальної солідарності. Наприклад, надання допомоги постраждалим від природних катастроф, фінансування проєктів зі створення інфраструктури у країнах, що розвиваються, чи участь у програмах боротьби з епідеміями (зокрема, COVID-19), дозволяють Великій Британії зміцнювати свою репутацію як країни, яка дбає про загальнолюдські цінності [54].

Додатково, в умовах ескалації гібридних загроз і дезінформаційних кампаній публічна дипломатія Великої Британії відіграє важливу роль у боротьбі за правду та прозорість. Зокрема, британські урядові установи створюють програми, спрямовані на підвищення медіаграмотності та протидію фейковим новинам. Одним із прикладів є програми у співпраці з партнерами в Східній Європі, які допомагають зміцнити незалежні медіа і протидіяти впливу дезінформації. Ще одним аспектом, який заслуговує на увагу, є роль бізнес-дипломатії, яка поступово стає невід'ємною частиною публічної дипломатії Великої Британії. Через підтримку міжнародних торгових угод, стимулювання іноземних інвестицій та просування британських брендів Велика Британія демонструє економічну привабливість і посилює свій вплив у світовій економіці. Наприклад, ініціативи з просування британської технологічної індустрії, зокрема в таких сферах, як фінансові технології (FinTech) і зелена енергетика, допомагають зміцнювати глобальне сприйняття країни як інноваційного та надійного партнера [63].

Підсумовуючи, Велика Британія продовжує використовувати багатогранний підхід до публічної дипломатії, спрямований на посилення своєї ролі у світовій спільноті. Здатність Великої Британії адаптувати традиційні інструменти до нових умов та інтегрувати інноваційні методи комунікації гарантує стабільність її міжнародного впливу. В умовах швидких змін у глобальній системі міжнародних відносин Велика Британія залишається прикладом ефективного використання публічної дипломатії як ключового елемента своєї зовнішньої політики.

2.2. Сучасна стратегія публічної дипломатії Великої Британії

У сучасному світі, де міжнародні відносини все більше залежать від м'якої сили, публічна дипломатія набуває вирішального значення для формування позитивного іміджу держави, підтримки міжнародного співробітництва та досягнення геополітичних цілей. Велика Британія, як одна

з провідних держав світу, активно використовує публічну дипломатію для збереження своєї глобальної ролі, особливо в умовах трансформації міжнародного порядку після виходу країни з Європейського Союзу (Brexit). Тема є актуальною не лише через значення Великої Британії у глобальній політиці, але й через виклики, що постають перед країною в контексті нових економічних і політичних реалій, зокрема питання збереження її впливу в Європі, Співдружності націй та на міжнародній арені загалом [38, с. 25-29].

Велика Британія, використовуючи свої культурні, освітні, історичні та медійні ресурси, вибудовує позитивний імідж країни, що сприяє реалізації її зовнішньополітичних завдань. Як зазначає Оксфордський Центр публічної дипломатії, Велика Британія залишається однією з провідних держав у рейтингу м'якої сили завдяки впливу таких інституцій, як Британська рада, BBC World Service та університети Оксфорда й Кембриджу. Одним із найбільш яскравих прикладів реалізації публічної дипломатії Великої Британії є програма Chevening Scholarships, яка щорічно залучає тисячі талановитих студентів з усього світу для навчання в британських університетах. Ця ініціатива сприяє не лише просуванню британської освітньої системи, але й формує позитивне ставлення до країни серед майбутніх світових лідерів. Іншим прикладом є діяльність Британської ради, яка займається популяризацією англійської мови, культури та науки, що особливо важливо у країнах, які прагнуть розвивати співпрацю з Великою Британією [62, р. 89-98].

Сучасна стратегія публічної дипломатії Великої Британії також спрямована на підтримку демократичних цінностей та боротьбу з дезінформацією. Наприклад, через ініціативи, такі як BBC Media Action, британський уряд інвестує у розвиток незалежних медіа в країнах із низьким рівнем свободи слова. Такі кроки дозволяють не лише захищати міжнародний порядок, заснований на правилах, але й підсилювати репутацію Великої Британії як захисника демократичних принципів. Науковці, такі як Х. Мсадек, підкреслюють, що успіх публічної дипломатії залежить від здатності країни адаптуватися до нових викликів та використовувати сучасні технології. Велика

Британія активно інтегрує цифрову дипломатію у свою стратегію, використовуючи соціальні медіа та онлайн-платформи для комунікації зі світовою спільнотою. Наприклад, акаунти британських посольств у Twitter та інших соцмережах активно взаємодіють із громадськістю, просуваючи британську культуру, політику та цінності. Отже, актуальність вивчення сучасної стратегії публічної дипломатії Великої Британії обумовлена її важливістю для забезпечення міжнародного впливу країни в умовах глобалізації та геополітичних змін. Велика Британія продовжує залишатися прикладом ефективного використання м'якої сили, що відкриває перспективи для подальшого вивчення цієї теми та її адаптації в умовах сучасного світу [62, р. 89-98].

Важливо також зазначити, що сучасна стратегія публічної дипломатії Великої Британії враховує багатовекторний характер міжнародної політики. Вона спрямована на встановлення партнерських відносин не лише з традиційними союзниками, такими як США, але й з новими глобальними гравцями, включаючи країни Азії, Африки та Латинської Америки. Наприклад, у рамках програми Global Britain уряд Великої Британії активно працює над зміцненням економічних, культурних та політичних зв'язків із цими регіонами. Це дозволяє країні не лише компенсувати потенційні втрати від виходу з ЄС, але й зміцнювати свої позиції у світі. Одним із ключових напрямків британської публічної дипломатії є зміцнення Співдружності націй. Організація, яка об'єднує 56 країн із загальною історією, є важливим інструментом для збереження впливу Великої Британії на глобальній арені. Через культурні, освітні та економічні ініціативи, такі як Commonwealth Games або програми культурного обміну, Лондон підтримує тісні зв'язки з колишніми колоніями, створюючи платформу для вирішення спільних викликів, таких як кліматичні зміни, економічний розвиток та зміцнення демократичних цінностей. Ще одним важливим напрямком є підтримка прав людини та гендерної рівності. Велика Британія активно ініціює міжнародні програми, які спрямовані на боротьбу з насильством, підвищення рівня освіти для дівчат і

забезпечення рівних прав у всьому світі. Зокрема, програма «Girls' Education Challenge» фінансує проєкти в понад 17 країнах, допомагаючи мільйонам дівчат отримати доступ до якісної освіти. Це дозволяє Великій Британії виступати глобальним лідером у просуванні соціальної справедливості [73].

Варто згадати і про роль культури та мистецтва у формуванні позитивного іміджу Великої Британії. Лондон, як глобальний культурний центр, приймає масштабні міжнародні події, виставки, кінофестивалі та концерти, що приваблюють мільйони відвідувачів з усього світу. Інституції, такі як Британський музей, Королівська опера та Шекспірівський театр, є важливими елементами публічної дипломатії, які демонструють багатство та унікальність британської культури. Наприклад, виставки британських художників у провідних музеях світу сприяють популяризації культурної спадщини країни, водночас відкриваючи нові можливості для міжкультурного діалогу. Відомо, що британські кінофільми, такі як франшиза про Джеймса Бонда, не лише підкреслюють національну ідентичність, але й виступають ефективним інструментом м'якої сили, підсилюючи культурний вплив Великої Британії в США. Наприклад, у країнах Азії британська публічна дипломатія активно використовує культурний обмін і популяризацію англійської мови як основного інструменту міжкультурної комунікації. У таких країнах, як Індія, Китай і Японія, активно проводяться заходи за участю британських митців, літераторів та науковців. Програма «UK-India Year of Culture», започаткована у 2017 році, стала прикладом того, як через мистецтво, музику та літературу можна зміцнювати двосторонні відносини, створюючи позитивний образ Великої Британії в очах громадськості. Розподіл популярності культурних

заходів Великої Британії за кількістю іноземних інвестицій показаний на рис 2.3.

Рис. 2.3 Іноземні інвестиції в галузі культури Великої Британії, % [83]

Сучасна британська стратегія публічної дипломатії також адаптується до цифрової епохи. Як зазначають дослідники, такі як Карен Сандерс, цифрова дипломатія стає ключовим інструментом для взаємодії з глобальною

аудиторією, особливо молоддю. В рамках цієї стратегії активно використовуються платформи, такі як Instagram, YouTube та TikTok, де урядові організації, включаючи Міністерство закордонних справ Великої Британії, публікують інформаційно-просвітницький контент. Це дозволяє досягати аудиторії, яка не завжди реагує на традиційні канали комунікації, та залучати її до обговорення актуальних глобальних питань. У майбутньому Велика Британія планує продовжувати інвестувати у розвиток цифрової дипломатії, особливо з урахуванням стрімкого розвитку технологій штучного інтелекту, аналізу даних і кібербезпеки. Зокрема, британський уряд вже розробляє ініціативи, які дозволять ефективніше взаємодіяти з міжнародною аудиторією

через використання інноваційних медійних платформ і технологій віртуальної реальності [84, р. 612-625].

У контексті сучасного світу, де інформація та комунікація відіграють центральну роль у формуванні громадської думки, Велика Британія продовжує вдосконалювати свою стратегію публічної дипломатії, враховуючи нові виклики та можливості, що робить її прикладом для інших держав, які прагнуть використовувати м'яку силу для досягнення своїх зовнішньополітичних цілей. Публічна дипломатія Великої Британії також проявляється у контексті її ролі як провідного актора у міжнародній освіті. Окрім престижних університетів, таких як Оксфорд, Кембридж і Лондонська школа економіки, які є глобальними центрами академічної досконалості, важливу роль відіграють освітні програми, що популяризують британські стандарти освіти. Зокрема, британська система сертифікації, наприклад Cambridge Assessment або Pearson Edexcel, визнана однією з найкращих у світі та широко застосовується в багатьох країнах. Це сприяє поширенню британських цінностей, таких як відкритість, якість і інноваційність, у міжнародному освітньому просторі. Особливо важливим є розвиток нових форм співпраці у науковій сфері. Велика Британія активно залучає вчених з усього світу до своїх дослідницьких програм через фінансування міжнародних проєктів і стипендій, наприклад через гранти British Academy чи Royal Society. Дані ініціативи не лише сприяють науковому прогресу, але й посилюють авторитет Великої Британії як країни, яка інвестує в інновації та розвиток глобальних знань [71].

У політичному контексті публічна дипломатія Великої Британії є важливим засобом зміцнення її впливу після Brexit. Вихід із Європейського Союзу поставив перед країною завдання наново вибудувати свої зв'язки з державами-членами ЄС та іншими країнами світу. У цьому процесі публічна дипломатія відіграє ключову роль, адже вона дозволяє зміцнити двосторонні відносини на основі спільних цінностей, культурної спадщини та економічних інтересів. Наприклад, у Франції та Німеччині британські посольства активно

організують заходи, що демонструють значення історичних та сучасних зв'язків між країнами, підкреслюючи готовність Великої Британії до конструктивної співпраці [5].

Окремої уваги заслуговує стратегія публічної дипломатії у постколоніальних країнах. Велика Британія, маючи тривалу історію колоніальних відносин, використовує публічну дипломатію для створення позитивного діалогу про спільну історію. Важливим інструментом цього є культурні та освітні програми, які підкреслюють внесок цих країн у формування британської культури й економіки. Наприклад, через ініціативу «Shared Histories, Shared Futures» уряд Великої Британії проводить серію заходів, спрямованих на спільне осмислення історії колоніалізму та її впливу на сучасний світ [52].

Щодо питань дезінформації, Велика Британія активно співпрацює з міжнародними партнерами для зміцнення інформаційної безпеки. Проекти, спрямовані на боротьбу з фейковими новинами, фінансуються британським урядом у країнах Центральної та Східної Європи, а також в Африці. Такі ініціативи, як «Open Information Partnership», допомагають місцевим журналістам і громадським активістам розвивати навички критичного мислення, спрямовані на протидію пропаганді [69].

Важливим аспектом британської публічної дипломатії є також її гуманітарна політика. Велика Британія активно підтримує ініціативи, спрямовані на вирішення гуманітарних криз, зокрема через Агентство з міжнародного розвитку (UKAid). Надання гуманітарної допомоги у зонах конфліктів, як-от у Сирії чи Ємені, дозволяє країні демонструвати свою прихильність до гуманітарних цінностей, посилюючи міжнародний імідж відповідальної та співчутливої держави. У той же час у Африці британська публічна дипломатія зосереджується на питаннях розвитку, освіти та охорони здоров'я. Програми, які фінансуються Британською радою та іншими установами, включають ініціативи з боротьби зі змінами клімату, зміцнення ролі жінок у суспільстві та розвитку цифрової грамотності серед молоді. Це не

лише формує позитивний імідж Великої Британії як партнера, що сприяє сталому розвитку, але й зміцнює її політичний і економічний вплив у регіоні. Публічна дипломатія Великої Британії також враховує глобальні екологічні виклики. Програма «Green is GREAT» спрямована на популяризацію британського досвіду у розвитку відновлюваних джерел енергії та зменшенні викидів вуглецю. Такі проекти позиціонують Велику Британію як одного з лідерів у боротьбі з кліматичними змінами, що важливо для збереження міжнародного впливу країни в умовах зростаючої уваги до екологічних питань.

Отже, сучасна стратегія публічної дипломатії Великої Британії є багатограним інструментом, який охоплює культурну, освітню, політичну, інформаційну та гуманітарну сфери. Її актуальність продиктована необхідністю адаптуватися до нових глобальних викликів, підтримувати національні інтереси та зберігати вплив на міжнародній арені. Це робить британську публічну дипломатію не лише ефективним механізмом зовнішньої політики, але й важливим прикладом для інших держав, які прагнуть досягти успіху у сфері міжнародної комунікації. Особливістю публічної дипломатії Великої Британії є її здатність інтегруватися в ширший міжнародний контекст, адаптуючи свої підходи до різних культурних, економічних та політичних умов. Це дає змогу країні діяти гнучко, залучаючи нові аудиторії та підтримуючи довготривалі партнерства. У рамках такої адаптації Велика Британія значну увагу приділяє регіональним ініціативам, які враховують локальні особливості [41].

Після виходу з ЄС особливу увагу приділено розвитку трансатлантичних відносин. Сполучені Штати залишаються ключовим партнером для Великої Британії у сфері економіки, безпеки та культури. Публічна дипломатія відіграє важливу роль у зміцненні цих зв'язків, зокрема через спільні ініціативи у сфері кіноіндустрії, музики та наукового співробітництва. Цікавою особливістю британської публічної дипломатії є її тісна співпраця з бізнесом. Кампанія «GREAT Britain» стала прикладом інтеграції державних і приватних зусиль для популяризації британських товарів, послуг і культури за кордоном. Завдяки

таким кампаніям не лише просувається британський експорт, але й формується імідж країни як центру інновацій, творчості та підприємництва [40].

Публічна дипломатія Великої Британії залишається динамічною і ефективною завдяки її стратегічному підходу, багатогранності інструментів і здатності адаптуватися до нових викликів. Її успіх є не лише результатом продуманої державної політики, але й активної участі громадянського суспільства, бізнесу та культури у формуванні позитивного іміджу країни у світі. Такий комплексний підхід забезпечує Великій Британії стійке місце серед лідерів глобальної м'якої сили, водночас залишаючи простір для подальшого розвитку її публічної дипломатії у нових реаліях XXI століття.

2.3. Особливості іміджевої політики Великої Британії на міжнародній арені

Іміджева політика держави на міжнародному рівні є одним із ключових аспектів формування її впливу, популярності та авторитету в світі. У сучасних умовах глобалізації, зростання значення м'якої сили та загострення геополітичної конкуренції, стратегічний імідж країни стає не лише інструментом зовнішньої політики, а й засобом економічного та культурного розвитку. Велика Британія як одна з провідних держав світу з унікальною історичною, культурною та політичною спадщиною активно використовує іміджеву політику для просування своїх національних інтересів. В умовах змін міжнародного порядку, пов'язаних з виходом країни з Європейського Союзу (Brexit), необхідність адаптації іміджевих стратегій набуває ще більшої актуальності. Велика Британія має низку факторів, які сприяють формуванню її позитивного образу на міжнародній арені. Це монархічна система, яка викликає інтерес і захоплення в багатьох країнах світу; культурна спадщина, що включає такі символи, як Шекспір, Бітлз, британський театр і кіно, а також освітні установи, як-от Оксфорд і Кембридж. Лондон як глобальний фінансовий центр, а також британський стиль у моді, музиці та архітектурі є

невід'ємними елементами «британського бренду». Велика Британія також відома своєю дипломатичною майстерністю, участю в міжнародних організаціях, таких як ООН, НАТО та Співдружність націй, що зміцнює її позиції як глобального гравця [37, с. 22-26].

Однією з ключових особливостей іміджевої політики Великої Британії є використання концепції м'якої сили. Дана стратегія базується на залученні уваги до британських культурних, освітніх та наукових досягнень, що сприяють формуванню довіри та симпатій з боку інших держав. Наприклад, Британська Рада активно популяризує англійську мову та культуру в усьому світі, організовуючи культурні події та програми обміну. Освітні стипендії, як-от програма Chevening, надають можливість іноземним студентам навчатися в провідних університетах Великої Британії, що сприяє формуванню позитивного ставлення до країни. Водночас іміджева політика Великої Британії стикається з викликами. Brexit став подією, яка значно вплинула на міжнародний імідж країни. Хоча деякі аналітики відзначають, що вихід з ЄС дає Великій Британії більше свободи у формуванні власної зовнішньої політики, критики вказують на втрату впливу в Європі та виникнення економічних і політичних труднощів. Для подолання цих наслідків країна посилює акцент на своїй глобальній ролі через ініціативи на кшталт «Global Britain», які мають на меті зміцнити її позиції на світовій арені [39, с. 760].

Ще однією особливістю є інтеграція цифрових технологій у формування іміджевої політики. Британія активно використовує соціальні мережі, медіа та кіберпростір для популяризації своїх досягнень і боротьби з дезінформацією. Кампанії, спрямовані на підвищення туристичної привабливості, наприклад #VisitBritain, демонструють красу британських краєвидів, історичні пам'ятки та культурну різноманітність. Таким чином, іміджева політика Великої Британії базується на синтезі традиційних і сучасних інструментів, що дозволяє їй адаптуватися до динамічних змін у світі. Вивчення цього досвіду є важливим не лише для розуміння успішних стратегій формування позитивного міжнародного іміджу, а й для застосування цих підходів іншими державами.

Економічна складова також є важливим елементом іміджевої політики Великої Британії. Після Brexit країна почала активно укладати двосторонні торговельні угоди з іншими державами, прагнучи зміцнити свій статус глобального торговельного гравця. Наприклад, угоди з Японією та Австралією демонструють прагнення Великої Британії розширити свої економічні зв'язки за межами Європи. Участь у таких ініціативах також допомагає підтримувати репутацію Лондона як провідного фінансового центру, незважаючи на втрату доступу до внутрішнього ринку ЄС [38, с. 25-29].

Особливу увагу Велика Британія приділяє розвитку культурної дипломатії через сучасні медіа та кіноіндустрію. Успіхи британського кінематографа, таких як популярні серіали «Корона» (The Crown) чи «Шерлок», сприяють зміцненню пізнаваності та популярності країни в усьому світі. Британська музична індустрія, включаючи сучасних зірок, таких як Ед Ширан чи Adele, також формує позитивний образ держави серед молоді, що створює довгостроковий ефект, коли культурні символи асоціюються з високою якістю та інноваціями [5].

Ще однією важливою особливістю іміджевої політики Великої Британії є акцент на гуманітарній та освітній дипломатії. Через організації, такі як Британська Рада, країна підтримує розвиток освіти в менш розвинених країнах, пропонуючи гранти, програми навчання та обмінів. Такі ініціативи створюють покоління молодих лідерів, які асоціюють свій професійний розвиток із підтримкою Великої Британії, що в перспективі сприяє розширенню її впливу. Попри значні успіхи, іміджева політика Великої Британії має і слабкі сторони. Зокрема, процес Brexit викликав певний скептицизм серед партнерів, особливо в Європі, щодо довгострокової стабільності й прогнозованості британської зовнішньої політики. Додатково, питання соціальної нерівності та імміграції всередині країни іноді стають предметом критики на міжнародному рівні, що може негативно впливати на імідж держави [33, с. 305-312].

Важливим аспектом іміджевої політики Великої Британії є активне використання багатосторонніх платформ і міжнародних організацій для просування своїх інтересів. Велика Британія є постійним членом Ради Безпеки ООН, що надає їй можливість впливати на глобальні політичні рішення. Британська дипломатія відома своєю професійністю та стратегічністю, що дозволяє країні виступати посередником у врегулюванні конфліктів і брати участь у ключових міжнародних ініціативах. Зокрема, участь Великої Британії в міжнародних миротворчих місіях і боротьбі з тероризмом демонструє її готовність брати на себе відповідальність за глобальну безпеку.

Ще одним унікальним елементом іміджевої політики Великої Британії є її історична роль у формуванні глобальної культури права, демократії та парламентаризму. Британська правова система, яка стала основою для багатьох країн Співдружності, є важливим інструментом поширення британських цінностей і стандартів. Лондон, як світовий юридичний центр, приваблює адвокатів і клієнтів із усього світу, що також сприяє зміцненню міжнародного авторитету Великої Британії. Особливу роль відіграє Співдружність націй – організація, яка об'єднує понад 50 країн, більшість із яких є колишніми колоніями Британської імперії. Ця організація виступає платформою для економічного, культурного та політичного співробітництва. Через Співдружність Велика Британія підтримує тісні зв'язки з Африкою, Карибським регіоном, Азією й Океанією, що дозволяє їй зберігати вплив у цих регіонах навіть після завершення колоніальної епохи [11, с. 15-17].

Крім того, іміджева політика Великої Британії тісно пов'язана з її монархією, яка залишається важливим символом єдності, стабільності та спадкоємності традицій. Королівська родина викликає великий інтерес у міжнародній аудиторії, що підкріплюється численними культурними заходами, такими як коронації, весілля та ювілеї монархів. Наприклад, святкування платиного ювілею королеви Єлизавети II стало глобальною подією, яка ще раз підкреслила унікальність британської монархії. У контексті сучасних викликів, таких як зміна геополітичного балансу сил і зростання впливу нових

центрів сили, Велика Британія активно працює над посиленням своєї присутності в регіонах, де її вплив був слабшим. Наприклад, ініціативи з поглиблення співпраці з країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону свідчать про прагнення Британії стати глобальним гравцем поза межами європейського контексту. Зокрема, вступ до Всеосяжної та прогресивної угоди про транстихоокеанське партнерство (СРТПР) представляє нові підходи до формування економічного іміджу країни [55, р. 33-36].

Водночас Велика Британія стикається з проблемою балансу між підтримкою свого глобального іміджу та внутрішніми викликами, такими як регіональні конфлікти всередині Сполученого Королівства. Питання незалежності Шотландії, зростання національних рухів у Північній Ірландії та Уельсі впливають на сприйняття країни як стабільної держави. Однак уряд Великої Британії намагається використовувати ці виклики для консолідації суспільства через просування єдиного національного наративу, орієнтованого на спільну історію та перспективи. Таким чином, іміджева політика Великої Британії є багатогранною і комплексною стратегією, яка поєднує традиційні цінності з адаптацією до сучасних умов. Її успіх залежить від здатності країни зберігати баланс між минулим і майбутнім, внутрішнім і зовнішнім вимірами, що дозволяє залишатися одним із ключових гравців на міжнародній арені.

Важливим інструментом іміджевої політики Великої Британії є її здатність використовувати глобальні медіа для формування позитивного сприйняття країни. Провідні британські медіа-компанії такі як BBC, є впливовими гравцями на світовій інформаційній арені. BBC World News та BBC Global Service транслюють новини та культурні програми на десятки мов, поширюючи інформацію про британські цінності, культуру та політику. Завдяки репутації об'єктивності та якості, ці платформи не тільки підвищують пізнаваність Великої Британії, а й формують довіру до неї як до джерела надійної інформації [62, р. 89-98].

Окремо слід зазначити роль Великої Британії у підтримці глобального мистецтва та спорту як елементів м'якої сили. Країна є центром проведення

масштабних міжнародних подій, таких як Вімблдонський тенісний турнір, Лондонський марафон та численні мистецькі фестивалі. Проведення Олімпійських ігор у Лондоні у 2012 році стало важливою подією, яка зміцнила міжнародний імідж Великої Британії як сучасної, інноваційної та відкритої країни. Крім того, спортивні бренди, такі як англійська Прем'єр-ліга, мають величезний вплив у світі, не лише в спортивній, а й у культурній та економічній сферах. У галузі науки та технологій Велика Британія продовжує зміцнювати свій імідж лідера у розробці інновацій. Це досягається завдяки співпраці університетів, науково-дослідних інститутів та бізнесу [29, с. 89-95].

Окрім того, британський бізнес і бренди є важливим елементом формування економічного іміджу держави. Такі компанії, як Rolls-Royce, Jaguar, Burberry, GlaxoSmithKline, є символами якості, інновацій та традицій. Вони просувають позитивний образ британської економіки, що орієнтується на високу продуктивність та екологічність. Програма Made in Britain, спрямована на підтримку національного виробництва, сприяє популяризації британських товарів на міжнародному ринку, що, своєю чергою, зміцнює економічний імідж країни. У контексті глобальних викликів, таких як війна в Україні, Велика Британія активно використовує свою зовнішню політику для зміцнення міжнародного іміджу. Її підтримка України, у тому числі військова, гуманітарна та економічна допомога, демонструє прагнення країни до підтримки міжнародного права, суверенітету та демократичних принципів. Ця позиція зміцнила роль Великої Британії як впливового гравця у вирішенні міжнародних криз і забезпеченні безпеки [13, с. 51-60].

З огляду на динамічний розвиток світу, Велика Британія продовжує працювати над вдосконаленням своїх стратегій іміджевої політики, адаптуючись до нових умов і викликів. Її здатність поєднувати культурну спадщину, науковий прогрес, дипломатичну майстерність та економічну потужність є ключовим фактором успіху на міжнародній арені. Розуміння особливостей цієї політики є важливим для аналізу ефективності формування іміджу держави в умовах глобальної конкуренції та швидких змін у світі.

Підсумовуючи, особливості іміджевої політики Великої Британії полягають у поєднанні її багатой культурної спадщини, дипломатичної активності, економічного потенціалу та сучасних інноваційних підходів. Цей досвід є цінним прикладом для інших країн, які прагнуть зміцнити свою позицію на міжнародній арені. Успішність цієї політики залежить від здатності країни адаптувати свої стратегії до глобальних викликів і водночас зберігати свої унікальні традиції, які становлять основу британського бренду.

Висновки до розділу 2

Зазначимо, що Велика Британія є одним із провідних гравців на міжнародній арені, її публічна дипломатія вирізняється багатогранністю та системним підходом. Основні інструменти публічної дипломатії Великої Британії базуються на культурній, освітній, інформаційній та економічній взаємодії. Ключовим інструментом є Британська Рада (British Council), що займається просуванням британської культури, мови та освітніх програм у світі. Окрім того, важливу роль відіграють міжнародні медіа, зокрема BBC World Service, яке транслює новини, аналітичні та культурні програми десятками мов. До інструментів належать також програми стипендій, такі як Chevening, які спрямовані на залучення талановитих студентів з різних країн, що сприяє створенню мережі впливу та довгострокових партнерських відносин. Додатково Велика Британія використовує культурну дипломатію, зокрема через проведення масштабних подій, таких як Лондонський книжковий ярмарок або Фестиваль британської культури, що посилюють її культурний вплив.

Сучасна стратегія публічної дипломатії Великої Британії орієнтована на поєднання традиційного впливу та інноваційних підходів. Вона враховує виклики глобалізації, цифровізації та зростаючу конкуренцію на міжнародній арені. Основними напрямками стратегії є просування демократичних цінностей, захист прав людини, зміцнення економічних зв'язків і підтримка

глобальної стабільності. Значну увагу приділено цифровій дипломатії, яка включає активну присутність британських урядових і дипломатичних структур у соціальних мережах та використання онлайн-інструментів для поширення інформації. Стратегія також передбачає адаптацію до нових викликів, таких як зміна клімату, кібератаки та геополітична нестабільність, що потребує залучення інноваційних механізмів взаємодії з міжнародною спільнотою. Важливим елементом є збереження й модернізація «м'якої сили» Великої Британії, заснованої на її історії, культурі, освітніх установах і здобутках у науці та техніці.

Особливості іміджевої політики Великої Британії на міжнародній арені формуються через акцент на її унікальному історичному спадку, політичній стабільності та високому рівні освіти. Однією з головних рис є використання монархії як символу послідовністю традицій і державної величі. Британський уряд активно просуває імідж країни як надійного партнера, що сприяє розвитку міжнародної торгівлі, інвестицій і співпраці. У цьому контексті економічна дипломатія набуває все більшого значення, особливо після Brexit, коли Велика Британія прагне закріпити свої позиції на нових ринках. Окрім того, її зовнішня політика акцентує увагу на лідерстві у вирішенні глобальних проблем, таких як боротьба зі зміною клімату чи гуманітарні кризи. Особливістю є також активне використання культурного брендингу, що включає популяризацію британського мистецтва, музики, кіноіндустрії та спорту. Британська ідентичність у світовій свідомості асоціюється з якістю, традиціями та інноваціями, що забезпечує їй міцні позиції серед лідерів публічної дипломатії. Таким чином, Велика Британія продовжує зміцнювати свій вплив через синергію культурних, освітніх та економічних механізмів, що дозволяє їй ефективно реагувати на виклики сучасного світу.

РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ НА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ В США

3.1. США як об'єкт публічної дипломатії Великої Британії

У сучасному світі міждержавні відносини все частіше виходять за рамки класичної дипломатії, яка базується на контактах між урядами. Зростаюча роль глобальних викликів, зокрема як економічна нерівність, кліматичні зміни, політична поляризація та цифрова трансформація, потребує залучення ширших верств населення до міждержавної комунікації. У цьому контексті публічна дипломатія стала одним із ключових інструментів формування міжнародного іміджу країни, зміцнення зв'язків із громадськістю інших держав та просування національних інтересів на світовій арені. Для Великої Британії, яка має глибокі історичні, політичні, економічні та культурні зв'язки зі США, стратегічна співпраця з американською громадськістю через публічну дипломатію є не лише засобом укріплення партнерства, але й важливим інструментом підтримки своєї позиції на міжнародній арені після Brexit. Вихід Британії з Європейського Союзу посилив необхідність диверсифікації міжнародних відносин, переосмислення свого місця у світі та пошуку нових шляхів співпраці зі стратегічними партнерами, серед яких США займають особливе місце [56].

США як об'єкт британської публічної дипломатії вирізняються своєю специфікою [56]:

- по-перше, обидві країни є давніми союзниками, яких об'єднують спільні демократичні цінності, англійська мова, а також тісна співпраця у сферах оборони, розвідки, економіки та культури. Цей історичний контекст створює сприятливі умови для активізації публічної дипломатії.
- по-друге, США – це багатокультурна країна з високим рівнем політичної активності громадян, що потребує тонкої адаптації комунікаційних стратегій до різних груп населення.

– по-третє, на американському ринку присутня висока конкуренція у сфері формування суспільної думки з боку інших країн, таких як Китай, Франція, Німеччина тощо. У цьому контексті Велика Британія має враховувати динаміку інформаційного простору США та ефективно використовувати свої культурні, освітні та медійні ресурси.

Відносини між Великою Британією та Сполученими Штатами Америки впродовж десятиліть формувалися в контексті особливого партнерства, яке визначає сучасну міжнародну політику обох країн. США є не лише стратегічним союзником Великої Британії, але й важливим об'єктом її публічної дипломатії. Історичні, культурні, політичні, економічні й безпекові зв'язки між цими двома державами створюють унікальне поле для взаємодії, в якому публічна дипломатія виступає як ефективний інструмент зміцнення відносин і поширення британських цінностей, інтересів та впливу. Публічна дипломатія як концепт набуває особливої актуальності в умовах глобалізації та зростання ролі «м'якої сили» в міжнародних відносинах, адже її основна мета визначається, як вплив на громадську думку, суспільні настрої та формування позитивного іміджу країни за кордоном. У випадку Великої Британії, США є пріоритетним напрямом публічної дипломатії, адже саме тут британська «м'яка сила» має потужний потенціал завдяки спільній мові, спільній історії та культурній близькості. У цьому контексті публічна дипломатія спрямована на збереження та розширення особливого партнерства між двома державами, а також на досягнення стратегічних цілей Лондона в умовах мінливого міжнародного середовища [49].

Особливі відносини між Великою Британією та США мають глибоке історичне коріння, яке формує основу для сучасної взаємодії. Після здобуття США незалежності наприкінці XVIII століття британсько-американські відносини зазнавали різних етапів – від конфліктів і суперечностей до тісної співпраці під час Другої світової війни та в умовах холодної війни. У XX столітті ці відносини трансформувалися в «особливе партнерство», яке охоплює широкий спектр питань – від оборони та безпеки до торгівлі, культури

та науки. У цьому контексті публічна дипломатія стала важливим інструментом підтримки взаєморозуміння між народами обох країн [15].

Історична близькість також підкріплюється культурними зв'язками. Спільна мова, літературні традиції, музика, кіно й інші аспекти популярної культури створюють сприятливе середовище для британської публічної дипломатії в США. Наприклад, успіхи британської літератури й кінематографу, такі як твори Вільяма Шекспіра чи сучасні фільми й серіали, популярні в США, слугують засобом просування позитивного іміджу Великої Британії (табл. 3.1.).

Таблиця 3.1

Головні завдання публічної дипломатії Великої Британії в США

(складено автором за матеріалами [57])

Цілі британської публічної дипломатії	Характеристика
Зміцнення «особливого партнерства»	Велика Британія прагне залишатися важливим партнером США, використовуючи публічну дипломатію для підкреслення спільних інтересів і цінностей в умовах сучасної геополітичної нестабільності та викликів XXI століття
Підтримка економічного співробітництва	Підтримка економічного співробітництва. США є одним із найбільших торговельних партнерів Великої Британії. Через публічну дипломатію британська сторона популяризує ідею двосторонньої торгівлі, інвестицій та співпраці у сфері інновацій.
Просування британських цінностей	Велика Британія використовує публічну дипломатію для популяризації демократичних принципів, прав людини, верховенства права, інклюзивності та культурного розмаїття, що сприяє зміцненню позитивного іміджу країни серед американців.
Вирішення глобальних викликів	Співпраця з Вашингтоном у боротьбі зі зміною клімату та захисті прав людини є основою британської публічної дипломатії, яка спрямована на демонстрацію досягнень для зміцнення партнерства та підтримки американської громадськості.

Американська аудиторія є дуже специфічною через свою багатонаціональність, різноманітність культурних і соціальних груп, а також високий рівень політичної поляризації. Для ефективного впливу Велика Британія використовує адаптовані підходи, враховуючи особливості цільових аудиторій. Наприклад, для молодіжної аудиторії особливу увагу приділяють соціальним медіа, музиці, кіно та інтерактивним форматам взаємодії. Для бізнес-спільноти важливі теми інвестицій, інновацій і торгівлі. Дослідження показують, що британська публічна дипломатія має високий рівень довіри серед американців. Особливо позитивно сприймаються культурні ініціативи, які наголошують на спільності історії та культурних традицій. З іншого боку, політична складова дипломатії часом викликає суперечливі реакції, зокрема у питаннях, де думки Великої Британії й США можуть розходитися, як, наприклад, в екологічній політиці чи регулюванні глобальної торгівлі [77].

У цьому контексті важливо зазначити, що успішна публічна дипломатія потребує ретельного врахування особливостей американської аудиторії. Наприклад, різноманітність етнічних, соціальних та культурних груп у США вимагає адаптації стратегій комунікації. Так, британські культурні ініціативи часто орієнтовані на співпрацю з місцевими громадами, що дозволяє краще розуміти їхні потреби та очікування. США як об'єкт публічної дипломатії Великої Британії є унікальним прикладом ефективного використання м'якої сили для досягнення національних інтересів. Використання культурних, освітніх, медійних і політичних ресурсів дозволяє Великій Британії зміцнювати свою позицію у світі, підтримувати стратегічне партнерство зі США та сприяти взаєморозумінню між громадянами обох країн. У сучасних умовах, коли глобальні виклики вимагають тісної співпраці між державами, публічна дипломатія стає одним із найефективніших інструментів формування позитивного міжнародного іміджу та зміцнення міждержавних зв'язків [48].

Продовжуючи аналіз публічної дипломатії Великої Британії стосовно США, варто звернути увагу на нові технологічні та цифрові підходи, які дедалі активніше застосовуються у цьому контексті. Використання цифрових

платформ та соціальних мереж дозволяє британській дипломатії ефективніше охоплювати широку аудиторію в США, зокрема молодь, професійні спільноти та етнічні групи. Наприклад, інтерактивні кампанії в таких соціальних мережах, як Instagram, Twitter, TikTok та LinkedIn, дозволяють створювати привабливий контент, який не лише інформує, але й сприяє формуванню емоційного зв'язку з британською культурою, традиціями та цінностями [72].

Сучасний медіапростір США є надзвичайно конкурентним, що змушує Велику Британію шукати інноваційні способи привернення уваги. Останнім часом спостерігається зростання ролі віртуальних і доповнених реальностей (VR та AR) у публічній дипломатії. Наприклад, за підтримки британських культурних інституцій у США організуються інтерактивні виставки, що дозволяють глядачам через технології занурюватися у відомі історичні події Великої Британії, такі як битва за Британію чи коронація британських монархів. Це не лише привертає увагу до британської історії, але й сприяє емоційному залученню американської аудиторії. Не менш важливим є внесок британської діаспори в США у просування цілей публічної дипломатії. Зокрема, британці, які живуть і працюють у США, часто стають неформальними послами своєї країни, сприяючи поширенню британської культури та цінностей. Британські організації у США, такі як англо-американські торговельні палати або професійні асоціації, слугують платформами для взаємодії між громадами двох країн. Такі заходи, як бізнес-форуми, культурні вечори та благодійні ініціативи, допомагають зміцнювати зв'язки на рівні громадянського суспільства [64].

Варто також підкреслити роль британської монархії у публічній дипломатії. Хоча монархія не є офіційною політичною інституцією, вона має значний вплив на формування позитивного іміджу Великої Британії. Офіційні візити членів королівської родини до США часто супроводжуються широким висвітленням у медіа та створюють унікальні можливості для публічної дипломатії. Наприклад, такі події, як візити принца Вільяма та Кейт Міддлтон до Нью-Йорка чи Бостона, стають майданчиками для обговорення важливих

глобальних проблем, таких як зміна клімату або підтримка освіти, що посилює позитивний імідж Великої Британії серед американців.

Окремий напрям британської публічної дипломатії у США стосується роботи з місцевими громадами. Наприклад, через підтримку багатокультурних заходів у великих містах, таких як Нью-Йорк, Чикаго чи Лос-Анджелес, британські організації сприяють налагодженню діалогу між різними етнічними групами. Це особливо важливо в умовах сучасного американського суспільства, яке характеризується високим рівнем етнічного та культурного розмаїття. Завдяки підтримці таких заходів, як карнавальні процесії, виставки або освітні семінари, Велика Британія демонструє готовність до діалогу та співпраці на рівні громад [39, с. 760-763].

Не можна ігнорувати виклики, які стоять перед британською публічною дипломатією у США. Серед них – політична поляризація американського суспільства, інформаційна конкуренція з боку інших країн, а також труднощі в адаптації до швидкозмінного інформаційного середовища. Зокрема, деякі ініціативи британської дипломатії можуть сприйматися як застарілі або такі, що не враховують сучасні реалії американського суспільства. Для подолання цих викликів Велика Британія має інвестувати у розвиток нових підходів, зокрема у сфері цифрових технологій, та посилювати співпрацю з місцевими партнерами. Загалом, публічна дипломатія Великої Британії у США залишається важливим інструментом зміцнення міждержавних відносин. Її успішність базується на використанні культурних, освітніх, медійних та цифрових ініціатив, спрямованих на підтримку стратегічного партнерства зі США. У сучасних умовах, коли міжнародна арена стає дедалі складнішою та конкурентнішою, ефективна публічна дипломатія є запорукою збереження впливу Великої Британії та укріплення її позицій серед стратегічних партнерів.

Збереження впливу Великої Британії через публічну дипломатію в США має не лише короткострокову перспективу, пов'язану з просуванням конкретних ініціатив чи проєктів, але й довгостроковий стратегічний характер. Ця діяльність спрямована на формування глибоких зв'язків між суспільствами

двох країн, які можуть стати основою для вирішення майбутніх глобальних викликів. Велика Британія, використовуючи багатий історичний досвід, розгалужену мережу культурних та освітніх інституцій, а також м'яку силу, сприяє побудові тривалих відносин, заснованих на довірі та взаєморозумінні.

У довгостроковій перспективі публічна дипломатія Великої Британії в США має вирішальний вплив на підтримку англо-американського партнерства, відомого як «особливі відносини» (*special relationship*). Даний концепт, який виник після Другої світової війни, заснований на унікальних історичних, культурних, військових і політичних зв'язках між двома країнами. У контексті сучасних викликів, таких як зростаюча геополітична конкуренція, зміна клімату та посилення міжнародного тероризму, ці відносини потребують постійного оновлення та переосмислення, і саме публічна дипломатія відіграє ключову роль у цьому процесі [49, р. 115-120].

Також, одним важливим аспектом є просування спільних цінностей, таких як демократія, верховенство права та свобода слова. У період посилення авторитарних тенденцій у світі Велика Британія та США виступають важливими союзниками у захисті цих принципів. Публічна дипломатія дозволяє не лише говорити про ці цінності на офіційному рівні, але й створювати простір для їхнього обговорення серед широких верств населення. Особливо актуальним є в умовах, коли довіра до традиційних джерел інформації знижується, а суспільна поляризація стає серйозним викликом для демократичних систем [29, с. 89-95].

Окремо слід зазначити, що Велика Британія також використовує публічну дипломатію для посилення співпраці з американськими штатами на регіональному рівні. Наприклад, спільні проєкти у сфері відновлюваної енергетики реалізуються у таких штатах, як Каліфорнія та Техас, де екологічні питання займають важливе місце в місцевій політиці. Регіональний підхід дозволяє Великій Британії адаптувати свої ініціативи до специфічних потреб і пріоритетів конкретних громад, що сприяє більшій ефективності та локальній підтримці. Публічна дипломатія також є важливим інструментом у зміцненні

економічного партнерства між Великою Британією та США. Успішне просування бренду «Made in Britain», організація виставок і бізнес-форумів сприяють розвитку двосторонньої торгівлі та інвестицій. США залишаються одним із ключових економічних партнерів Великої Британії, і публічна дипломатія допомагає не лише підтримувати, але й розширювати ці зв'язки. Наприклад, через організацію бізнес-ініціатив британська сторона демонструє свої можливості у сферах інновацій, технологій та зеленої економіки, що є актуальними для американського ринку [78].

Хоча публічна дипломатія Великої Британії в США загалом є успішною, вона стикається з низкою викликів. Зростаюча конкуренція «м'якої сили». Інші країни, такі як Китай чи Франція, також активно розвивають публічну дипломатію в США, що створює конкурентне середовище для Великої Британії. Політична поляризація в США, розкол у американському суспільстві ускладнює досягнення єдиного підходу до взаємодії з громадськістю. Зміна пріоритетів, наприклад, глобальні кризи, такі як пандемія COVID-19, війна в Україні чи економічна нестабільність, змінюють акценти в публічній дипломатії, вимагаючи швидкої адаптації. Попри ці виклики, перспективи для британської публічної дипломатії залишаються позитивними. Зміцнення культурних, освітніх і економічних зв'язків, активне використання цифрових технологій та інновацій, а також підтримка тісної політичної співпраці забезпечують подальший розвиток особливих відносин між Великою Британією та США [46, р. 25-35].

Публічна дипломатія Великої Британії також відповідає на виклики сучасного інформаційного середовища, зокрема проблеми дезінформації. Активна участь британських представників у ініціативах, спрямованих на боротьбу з фейковими новинами, допомагає зміцнювати інформаційну безпеку як у США, так і в інших країнах. Наприклад, через освітні програми, що спрямовані на підвищення медіаграмотності, Велика Британія сприяє формуванню критичного мислення серед американської аудиторії, що

позитивно впливає на рівень довіри до офіційних британських джерел інформації.

Таким чином, публічна дипломатія Великої Британії у США охоплює широкий спектр напрямків: від культури та освіти до політики, економіки й цифрових технологій. Її ефективність базується на здатності адаптуватися до викликів сучасного світу, враховувати специфіку американського суспільства та використовувати інноваційні підходи. Водночас цей інструмент залишається важливою складовою підтримки «особливих відносин», які є ключовими для обох країн. У довгостроковій перспективі розвиток публічної дипломатії сприятиме зміцненню міждержавних зв'язків, що мають вирішальне значення для стабільності та процвітання в глобальному масштабі. США як об'єкт публічної дипломатії Великої Британії займають центральне місце у зовнішній політиці Лондона. Історична близькість, стратегічне партнерство та широкий спектр спільних інтересів створюють унікальні можливості для британської «м'якої сили». Публічна дипломатія дозволяє не лише зміцнювати особливе партнерство, але й просувати британські цінності, впливати на громадську думку та підтримувати глобальну роль Великої Британії. У сучасному мінливому світі публічна дипломатія залишається ефективним і важливим інструментом зміцнення відносин між двома великими демократіями.

3.2. Проєкти та ініціативи публічної дипломатії Великої Британії у США

Публічна дипломатія є важливим інструментом м'якої сили, що дозволяє державам формувати позитивний імідж за кордоном, впливати на громадську думку та вибудовувати довгострокові партнерства з іншими країнами. Велика Британія, як одна з провідних світових держав, активно використовує публічну дипломатію для підтримки своїх стратегічних інтересів у США – країні, яка є її основним союзником і торговим партнером. Особливість британської публічної дипломатії полягає в акценті на культурі, історії, освіті та спільних

цінностях, що підкреслюють глибокі зв'язки між двома народами. У цьому розділі аналізуються основні проєкти та ініціативи публічної дипломатії Великої Британії у США, які спрямовані на зміцнення відносин, формування позитивного іміджу та посилення співпраці в культурній, освітній і політичній сферах. Однією з найважливіших складових британської публічної дипломатії у США є культурні ініціативи. Велика Британія успішно використовує свою багату культурну спадщину, щоб побудувати міцні зв'язки із американською аудиторією. Проєкти спрямовані на популяризацію британської культури, мови, мистецтва та літератури [21].

Прикладом є кампанія «Shakespeare Lives», що була реалізована у 2016 році до 400-річчя з дня смерті Вільяма Шекспіра. Дана ініціатива, організована за підтримки Британської Ради, охопила численні заходи у США: театральні постановки, кінопокази, інтерактивні освітні програми та виставки. Шекспірівські твори були представлені в американських університетах, музеях та театрах, що дозволило не лише нагадати про значення британської літератури, а й зміцнити культурні зв'язки між двома країнами. Кампанія отримала широкий медійний розголос і стала успішним прикладом культурної дипломатії. Іншим значущим проєктом стала участь Великої Британії в організації масштабних виставок британського мистецтва у провідних музеях США, зокрема у Метрополітен-музеї в Нью-Йорку. Такі заходи, як виставка робіт Джозефа Тернера, не тільки популяризують британське мистецтво, а й зміцнюють партнерство між провідними культурними інституціями двох країн [46, р. 55-57].

Освіта є ключовим елементом британської публічної дипломатії, оскільки вона сприяє налагодженню довгострокових зв'язків із молодим поколінням. Велика Британія активно підтримує студентські обміни, стипендії та програми професійного розвитку для американських студентів і викладачів. Однією з найбільш впізнаваних освітніх ініціатив є програма «Chevening Scholarships», що надає можливість талановитим студентам із США навчатися у провідних британських університетах. Програма сприяє формуванню

спільноти американських професіоналів, які після повернення на батьківщину залишаються прихильниками британської культури та цінностей. Крім того, програма сприяє розвитку наукової співпраці між британськими та американськими університетами.

Проект «Generation UK» є важливим елементом освітньої дипломатії Великої Британії, спрямованої на заохочення американських студентів до участі в короткострокових програмах навчання у Великій Британії. Метою цього проекту є не лише покращення академічної підготовки студентів, а й формування позитивного іміджу Великої Британії серед молодіжної американської аудиторії. Програма охоплює різноманітні сфери – від навчання в університетах і коледжах до участі в дослідницьких проектах, літніх школах і стажуваннях в британських компаніях. Крім того, Generation UK допомагає студентам познайомитися з культурними традиціями Великої Британії, її історією та сучасними суспільними тенденціями. Програма включає культурні екскурсії, участь у виставках, театральних виставах та інших культурних заходах, що дає студентам можливість глибше пізнати країну не лише через навчання, а й через спілкування з її культурою. Це не лише сприяє розвитку міжкультурного діалогу, а й створює довгострокові зв'язки, оскільки учасники програми стають «неофіційними послами» британської культури та освітніх стандартів у своїх країнах. (рис 3.1)

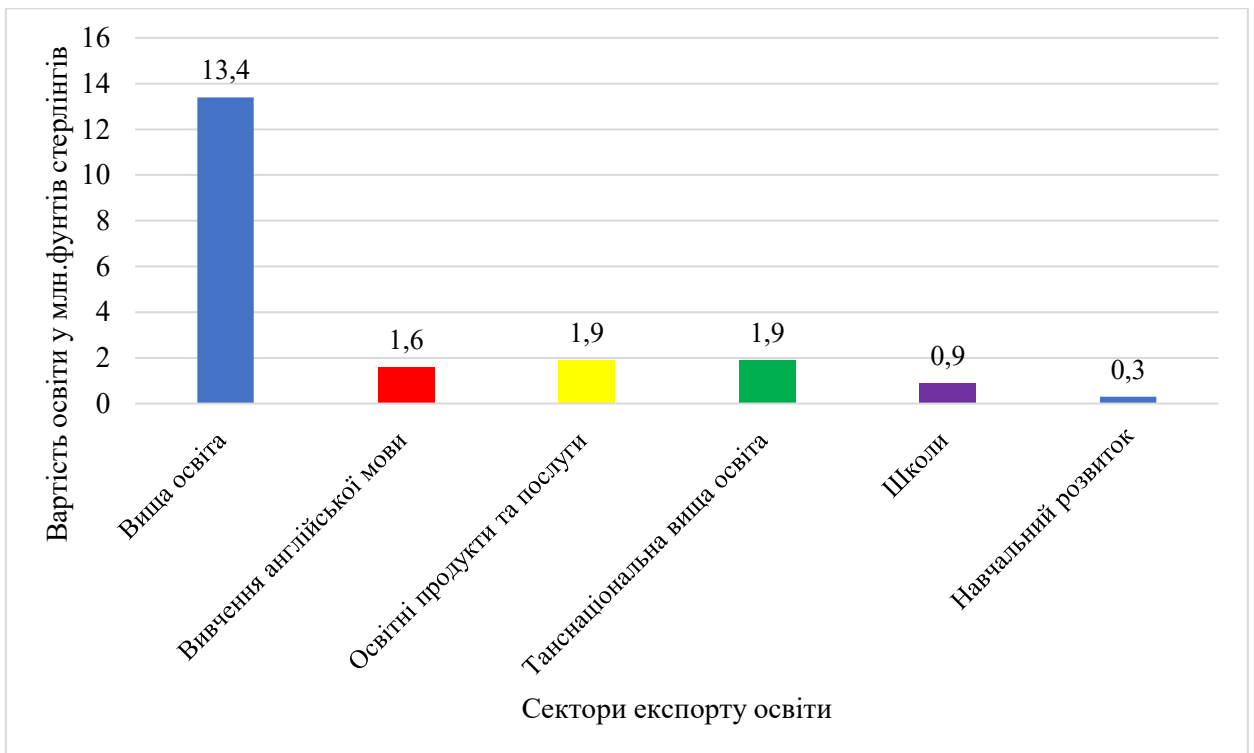

Рис. 3.1 Частка доходу Великої Британії від експорту освітніх послуг, у 2021 році млн. фунтів стерлінгів [83]

У сучасну епоху цифровізації Велика Британія активно використовує інструменти цифрової дипломатії для формування свого іміджу у США. Посольство Великої Британії у Вашингтоні та британські консульства в американських містах ведуть активну діяльність у соціальних мережах, таких як Twitter, Instagram та YouTube. Наприклад, медіа-кампанія «GREAT Britain» є одним із найбільш успішних проєктів публічної дипломатії, спрямованих на підвищення туристичної привабливості, підтримку британських брендів і просування британської культури. У рамках цієї кампанії були створені відеоролики, статті та інтерактивні платформи, які демонструють успіхи Британії в галузі науки, бізнесу, інновацій і туризму. У США кампанія була адаптована для американської аудиторії через партнерства з місцевими брендами та медіа. Іншим прикладом використання цифрових технологій є створення платформ для обговорення спільних питань у політиці, науці та освіті. Такі ініціативи дозволяють підтримувати постійний діалог між

американським та британським суспільством, що є важливим інструментом зміцнення партнерства [72].

Наука й інновації є ще одним пріоритетним напрямом британської публічної дипломатії у США. Велика Британія активно розвиває наукове партнерство, демонструючи свою роль як світового лідера в наукових дослідженнях і розробках. Наприклад, ініціатива «Newton Fund» сприяє зміцненню співпраці між британськими й американськими вченими у галузі кліматичних змін, біотехнологій і космічних досліджень. Британські університети організовують спільні конференції, семінари та обміни з американськими науковими установами, що дозволяє не лише обмінюватися досвідом, а й формувати спільні інноваційні рішення. Особливе місце у цій сфері займають ініціативи, пов'язані зі штучним інтелектом та іншими технологіями майбутнього. Велика Британія позиціонує себе як країна, що пропонує унікальні можливості для розвитку стартапів і технологічних компаній, що приваблює увагу американських інвесторів і дослідників [39].

Особливістю британської публічної дипломатії є акцент на громадянській дипломатії, яка залучає неурядові організації, представників громадянського суспільства та лідерів думок. Велика Британія активно співпрацює з американськими партнерами у галузі прав людини, гендерної рівності, захисту навколишнього середовища та боротьби з дезінформацією. Наприклад, ініціатива «UK-US Dialogues on Human Rights» організовує зустрічі та дискусії між експертами, правозахисниками та молоддю обох країн, що сприяє обміну ідеями та пошуку спільних підходів до розв'язання глобальних проблем. Завдяки цим заходам формуються довгострокові зв'язки між активістами та експертами, що сприяють укріпленню стратегічного партнерства [46, р. 45-50].

Економічна складова є одним із найважливіших елементів британської публічної дипломатії у США. Велика Британія не лише просуває свої бренди й інвестиційні можливості, але й активно підтримує ініціативи, що сприяють зростанню двосторонньої торгівлі. Кампанія «UK-US Prosperity Agenda» фокусується на промоції британських товарів і послуг на американському ринку. Вона включає проведення бізнес-форумів, організацію виставок і запуск рекламних кампаній у ЗМІ, що підкреслюють переваги британських інноваційних продуктів. Такий підхід дозволяє створювати додаткові можливості для британських підприємців і залучати американські інвестиції. Ключові сектори економічної взаємодії Великої Британії та США показані на рис. 3.2.

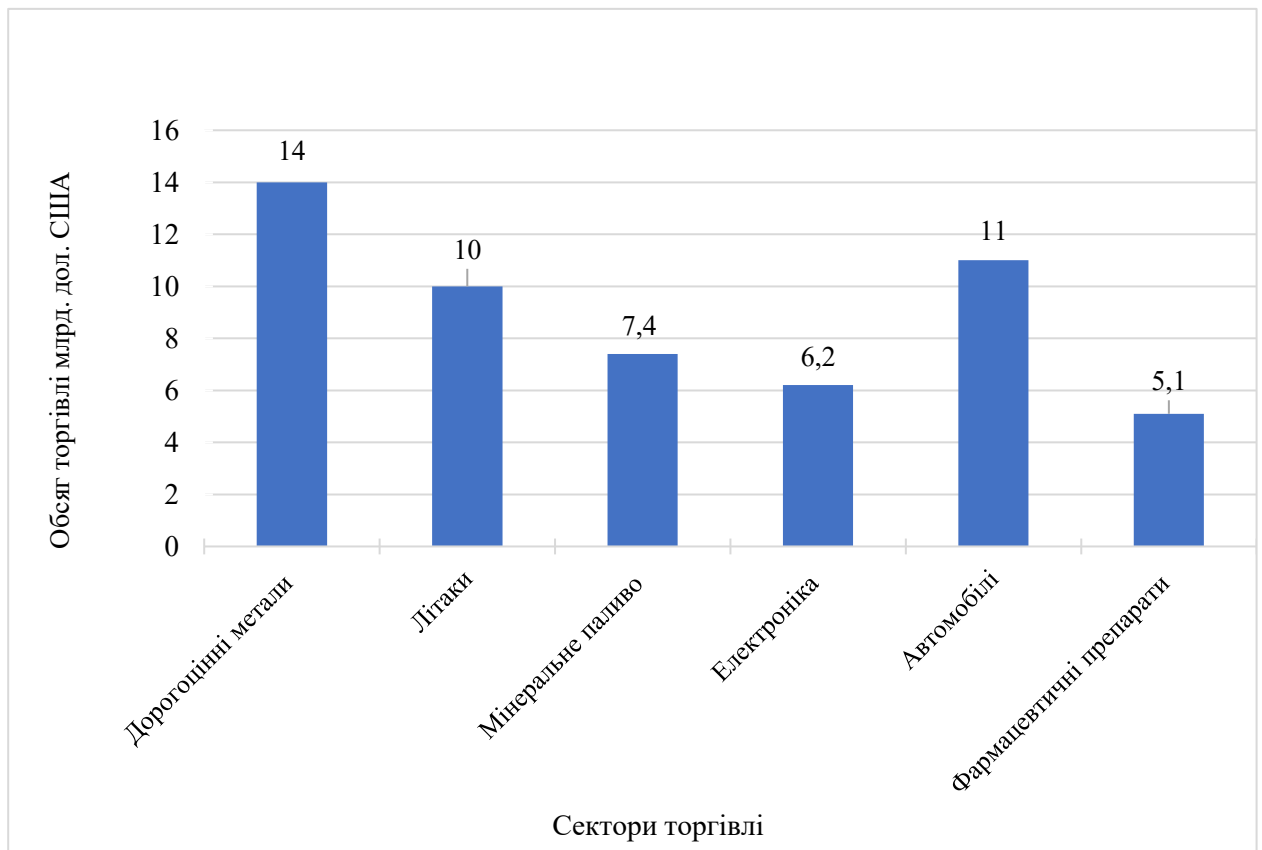

Рис. 3.2. Товарообіг у сфері економіки між США та Великою Британією у 2023 році, млрд. дол. США [77]

Крім того, Велика Британія активно підтримує розвиток «зелених» технологій у США. Наприклад, у рамках партнерства з американськими компаніями та урядовими структурами Велика Британія реалізує проекти,

спрямовані на розвиток відновлюваної енергетики та скорочення викидів вуглецю. Це не лише сприяє екологічному розвитку, але й підкреслює роль Великої Британії як лідера у сфері сталого розвитку.

Особливу роль у британській публічній дипломатії відіграє королівська родина, яка є важливим символом національної ідентичності та культурної спадщини Великої Британії. Візити членів королівської родини до США завжди привертають значну увагу медіа та громадськості, сприяючи формуванню позитивного іміджу країни. Наприклад, під час візиту принца Вільяма і Кейт Міддлтон до Нью-Йорка у 2022 році особливий акцент було зроблено на благодійних ініціативах, таких як підтримка охорони здоров'я та освіти. Цей візит не лише став медійною подією, але й підкреслив гуманітарну роль Великої Британії на міжнародній арені. Подібні заходи є прикладом того, як використання «м'якої сили» через символіку монархії може зміцнити культурні й дипломатичні зв'язки [56].

Публічна дипломатія Великої Британії у США є багатограним явищем, що охоплює різні сфери – від культури та освіти до науки та громадянського суспільства. Її успішність забезпечується завдяки ретельно продуманим проєктам, які враховують інтереси та особливості американської аудиторії. Ініціативи, такі як «Shakespeare Lives», Chevening Scholarships і кампанія «GREAT Britain», сприяють формуванню позитивного іміджу Великої Британії, зміцненню партнерських відносин і підвищенню рівня взаємної довіри між двома країнами. У контексті сучасних викликів, таких як інформаційні війни, екологічні кризи та технологічні зміни, публічна дипломатія залишається важливим інструментом підтримки глобальної ролі Великої Британії.

3.3. Публічна дипломатія Великої Британії як інструмент формування іміджу в США: досвід для України

Публічна дипломатія є важливим інструментом у міжнародних відносинах, який використовується для формування позитивного іміджу країни за кордоном. Велика Британія протягом багатьох років успішно використовує цей механізм, зокрема у відносинах зі Сполученими Штатами Америки (США). Розуміння британського досвіду в цій сфері є актуальним для України, яка також прагне зміцнити свої позиції на міжнародній арені, формуючи свій позитивний імідж у ключових партнерів. Відносини між Великою Британією та США мають особливий характер, який часто називають «особливим партнерством». Британська публічна дипломатія відіграє важливу роль у підтримці цих відносин, сприяючи зміцненню довіри, розуміння та взаємної поваги. Одним із ключових елементів цієї дипломатії є використання культурного, освітнього та медійного потенціалу Великої Британії [22, с. 28-30].

Однією з найуспішніших складових британської публічної дипломатії є популяризація культури. Велика Британія має багату культурну спадщину, що включає музику, театр, літературу, кіно, а також наукові досягнення. Такі видатні імена, як Вільям Шекспір, Чарльз Діккенс, Джоан Роулінг, The Beatles та Rolling Stones, стали символами британської культури, які знають і шанують у всьому світі, зокрема в США. Завдяки підтримці таких культурних проєктів, як виставки, театральні гастролі та фестивалі, британська дипломатія створює позитивний образ країни, яка є джерелом інновацій та культурного багатства. Ще одним важливим інструментом є британські медіа, зокрема телекомпанія BBC, яка завоювала довіру американської аудиторії завдяки об'єктивності та якості своїх матеріалів. BBC World Service, наприклад, активно працює на американському ринку, надаючи інформацію про британське суспільство, політику та культуру. Це сприяє підвищенню обізнаності про Велику Британію серед американців та формуванню її позитивного іміджу як країни, яка сприяє розвитку глобального інформаційного середовища [54].

Освітні програми також є важливою частиною британської публічної дипломатії. Університети Оксфорда, Кембриджу, а також інші провідні британські навчальні заклади відіграють важливу роль у формуванні позитивного іміджу країни. Вони не лише залучають студентів зі США, але й стають платформою для академічної співпраці. Завдяки програмам обміну, спільним дослідженням та конференціям британські університети сприяють поширенню британських цінностей, таких як академічна свобода, толерантність і відкритість до нових ідей. Варто також згадати про важливість використання британського кінематографу як інструменту публічної дипломатії. Фільми та серіали, такі як «Гаррі Поттер», «Шерлок» або «Корона», популярні серед американської аудиторії, а їх успіх сприяє зміцненню інтересу до британської культури та історії. Велика Британія активно підтримує свій кінематограф, розуміючи його важливість для формування позитивного образу країни [55, р. 33-35].

Ключовим аспектом британської публічної дипломатії є її гнучкість і здатність адаптуватися до змінних умов. Наприклад, після виходу Великої Британії з Європейського Союзу (Brexit) зростає необхідність переосмислити зовнішньополітичні пріоритети. У цих умовах публічна дипломатія стала важливим інструментом для збереження партнерства зі США та зміцнення міжнародного іміджу країни. Уряди Великої Британії активно інвестують у програми, спрямовані на підтримку діалогу з американським суспільством, зокрема у сфері боротьби з кліматичними змінами, розвитку інноваційних технологій і забезпечення глобальної безпеки [38, с. 25-29].

Британський досвід публічної дипломатії є цінним для України, яка також прагне посилити свою присутність у міжнародному інформаційному просторі. Зокрема, Україні варто звернути увагу на такі аспекти, як просування культури, розбудова освітніх програм, використання медіа та кіноіндустрії для формування позитивного іміджу. Україна має значний культурний потенціал, який може бути використаний для зміцнення свого іміджу. Наприклад, українська література, музика, кіно та мистецтво заслуговують на більшу увагу

міжнародної аудиторії. Фестивалі українського кіно, виставки сучасного мистецтва, гастролі музичних колективів могли б стати важливими складовими публічної дипломатії. Приклад Великої Британії демонструє, що культура є потужним інструментом, який дозволяє не лише популяризувати країну, але й налагоджувати зв'язки між людьми на різних рівнях. Освітній напрямок також потребує розвитку. Українські університети можуть активніше співпрацювати з американськими навчальними закладами, створюючи програми обміну студентами та викладачами, спільні дослідницькі проекти. Крім того, важливо популяризувати українську мову та культуру через мовні курси, які могли б пропонуватися в американських університетах [22, с. 55-57].

Медіа є ще одним важливим інструментом публічної дипломатії. Україні варто інвестувати в розвиток міжнародних інформаційних платформ, які могли б доносити українську позицію до американської аудиторії. У цьому контексті британський досвід BBC може стати джерелом натхнення. Крім того, співпраця з американськими журналістами та експертами може сприяти кращому розумінню України за кордоном. Кінематограф також може стати ефективним засобом публічної дипломатії. Українські фільми, які отримують нагороди на міжнародних фестивалях, вже викликають інтерес до країни. Але для максимального ефекту необхідно створювати умови для зростання кінематографічної індустрії, підтримуючи молодих режисерів і сценаристів.

Окремо варто зазначити важливість стратегії та координації зусиль у сфері публічної дипломатії. Велика Британія демонструє, як узгоджена робота урядових структур, громадських організацій, культурних інституцій та медіа може забезпечити стійкий успіх у формуванні позитивного іміджу країни. Україні також варто розробити чітку стратегію публічної дипломатії, яка враховуватиме як національні особливості, так і міжнародний контекст. Таким чином, публічна дипломатія Великої Британії є ефективним інструментом формування позитивного іміджу країни в США. Її досвід може стати важливим прикладом для України, яка прагне посилити свої позиції на міжнародній арені. Використання культурного, освітнього, медійного потенціалу, розвиток

кінематографу та координація зусиль різних інституцій є ключовими елементами, які можуть сприяти досягненню цієї мети. Застосування цих підходів у поєднанні з урахуванням національних особливостей та викликів сучасного світу дозволить Україні сформувати стійкий позитивний імідж серед американської аудиторії.

Крім зазначених напрямків, Україні важливо звернути увагу на використання новітніх технологій та цифрових платформ у публічній дипломатії. Велика Британія активно використовує інструменти цифрової дипломатії для поширення своїх меседжів у США. Соціальні мережі, такі як Twitter, Instagram, Facebook і TikTok, стали потужними платформами для взаємодії з міжнародною аудиторією. Офіційні акаунти британських урядових установ, дипломатів і культурних організацій створюють простір для діалогу, де аудиторія може отримати достовірну інформацію, обговорити актуальні теми та ознайомитися з британською культурою. Україна вже має певний досвід використання соціальних мереж у міжнародній комунікації, особливо після початку повномасштабної російської агресії. Однак для подальшого посилення впливу необхідно систематизувати ці зусилля, забезпечити інтеграцію цифрової дипломатії в загальну стратегію публічної дипломатії та активно розвивати контент, який враховує інтереси американської аудиторії. Наприклад, можна створювати короткі відео, що популяризують українську культуру, досягнення, національні традиції та сучасні інновації [18, с. 25-30].

Крім того, унікальним британським підходом, який може бути корисним для України, є залучення відомих культурних, політичних і наукових діячів до кампаній публічної дипломатії. Велика Британія активно використовує авторитет і популярність таких осіб, як сер Елтонд Джон чи Емма Вотсон, Вікторія та Девід Бекхеми, для просування важливих тем, таких як екологія, права людини, освіта та боротьба зі зміною клімату, культура та спорт. Україна також може залучати своїх відомих представників культури, науки та спорту до ініціатив, спрямованих на популяризацію країни за кордоном. Особливу увагу слід приділити розвитку програм міжлюдських контактів (people-to-

people diplomacy), що можуть бути виражені, як освітні обміни, волонтерські програми, спільні наукові та культурні проекти, які дозволяють створювати тривалі зв'язки між українськими та американськими громадянами. Велика Британія ефективно використовує такі ініціативи для посилення взаєморозуміння та довіри до себе, а Україна може перейняти цей досвід, зокрема в контексті молодіжної дипломатії.

Ще одним важливим аспектом є розвиток бренду країни. Велика Британія створила впізнаваний бренд, який асоціюється з якістю, інноваціями, традиціями та відкритістю. Кампанії на кшталт «*Great Britain Campaign*» допомагають демонструвати світу різноманітність та унікальність британської спадщини й сучасності. Для України формування єдиного та зрозумілого бренду, що поєднує традиції, сучасну ідентичність і досягнення, є критично важливим завданням. Наприклад, акцент може бути зроблено на інноваціях, культурній автентичності та ролі України як форпосту демократичних цінностей у боротьбі за свободу [58, р. 40-51].

Урахування політичного контексту також є важливим елементом публічної дипломатії. Велика Британія у відносинах зі США акцентує увагу на спільних цінностях, історичних зв'язках та сучасних викликах, таких як боротьба з тероризмом, зміна клімату та технологічний розвиток. Україна може використовувати схожий підхід, акцентуючи увагу на спільних інтересах з США, таких як підтримка демократії, боротьба з агресією та глобальна безпека. Зокрема, важливо використовувати кожен нагоду для інформування американської громадськості про роль України у забезпеченні миру й стабільності в Європі [73].

Не менш важливою складовою є створення позитивного нарративу про країну. Велика Британія вдало формує історії, які підкреслюють її досягнення, унікальність і внесок у світову культуру. Україні також потрібно працювати над тим, щоб зменшити залежність від негативних нарративів, пов'язаних із війною, корупцією чи економічними труднощами. Це не означає ігнорування реальних проблем, але варто акцентувати увагу на позитивних змінах, прогресі та

можливостях для співпраці. Ще один урок, який Україна може взяти у Великій Британії, – це гнучкість і здатність реагувати на кризові ситуації. Пандемія COVID-19, глобальні економічні виклики та вихід з ЄС продемонстрували, що Велика Британія вміє адаптувати свою публічну дипломатію до нових умов. Україні, яка стикається з унікальними викликами, такими як війна та відновлення після неї, необхідно розробити сценарії кризового реагування в рамках публічної дипломатії, щоб забезпечити стабільний і позитивний імідж навіть у складних умовах.

У підсумку, публічна дипломатія Великої Британії є комплексним, багатоаспектним інструментом, який забезпечує стабільний позитивний імідж країни в очах американської аудиторії. Досвід Британії свідчить про важливість інтеграції культурної, освітньої, медійної, цифрової та міжлюдської дипломатії для досягнення поставлених цілей. Україна має всі передумови для адаптації цих підходів з урахуванням національних особливостей і викликів. Формування позитивного іміджу країни в США стане важливим етапом на шляху до зміцнення міжнародної підтримки та розширення можливостей для політичної, економічної та культурної співпраці.

Для досягнення цієї мети Україна має чітко визначити стратегічні пріоритети публічної дипломатії, адаптуючи британський досвід до своїх унікальних умов. Одним із ключових аспектів є створення цілісної та послідовної політики публічної дипломатії, яка передбачатиме залучення всіх релевантних акторів: урядових структур, громадянського суспільства, культурних і наукових організацій, а також приватного сектору. Координація дій між цими інституціями дозволить уникнути дублювання зусиль і забезпечить ефективність використання ресурсів. Важливим елементом цієї стратегії є підвищення компетентності українських дипломатів і фахівців у сфері публічної дипломатії. Велика Британія активно інвестує у навчання своїх дипломатів, зокрема у сфері комунікацій, роботи з медіа, кризового менеджменту та використання цифрових інструментів. Україні варто запровадити подібні програми підготовки, можливо, за підтримки

міжнародних партнерів, включно зі США. Навчання та підвищення кваліфікації дозволять створити команду професіоналів, здатних ефективно представляти країну на міжнародній арені.

Окрему увагу слід приділити розвитку інфраструктури публічної дипломатії. Наприклад, створення Українських інститутів за кордоном, подібних до Британської ради (British Council), може значно посилити вплив України у США та інших країнах. Ці інститути могли б зосередитися на популяризації української культури, проведенні освітніх і культурних заходів, а також підтримці міжлюдських контактів. Британська рада має багатий досвід організації таких ініціатив, і її модель може стати корисним зразком для створення подібної інституції в Україні. Не менш важливою складовою є робота з американськими елітами, зокрема з представниками бізнесу, науки, політики та культури. Велика Британія активно залучає американських лідерів думок до участі в заходах, присвячених двосторонній співпраці, що сприяє формуванню довгострокових партнерств. Україна може застосовувати подібний підхід, організовуючи форуми, конференції та інші заходи, які дозволять привернути увагу впливових американських кіл до потенціалу України [71].

Суттєвим аспектом є розвиток гуманітарної дипломатії. Велика Британія часто виступає ініціатором або активним учасником міжнародних гуманітарних програм, спрямованих на підтримку постраждалих від конфліктів, природних катастроф чи економічної кризи. Україна, яка перебуває в умовах війни та післявоєнного відновлення, також може використовувати гуманітарні ініціативи для демонстрації своєї відкритості, солідарності з іншими країнами та готовності сприяти вирішенню глобальних проблем. Наприклад, гуманітарна допомога від України країнам, що її потребують, може стати важливим сигналом про її відповідальність як глобального партнера. Досвід Великої Британії також свідчить про важливість діаспори у формуванні іміджу країни. Британська діаспора, зокрема в США, активно залучається до заходів, спрямованих на популяризацію британської культури й цінностей.

Українська діаспора у США, одна з найбільших у світі, може стати потужним ресурсом для публічної дипломатії. Для цього необхідно розвивати співпрацю з діаспорними організаціями, залучати їх до освітніх, культурних і інформаційних кампаній, а також підтримувати їхні ініціативи.

Ще одним перспективним напрямком є залучення приватного сектору до реалізації проєктів публічної дипломатії. Велика Британія активно співпрацює з компаніями, які зацікавлені у просуванні британського бренду за кордоном. Україна також може розвивати партнерство з бізнесом, зокрема в таких галузях, як ІТ, аграрний сектор, туризм і креативні індустрії. Участь бізнесу дозволить не лише збільшити ресурси, доступні для публічної дипломатії, але й сприятиме формуванню економічно привабливого образу країни. У контексті формування довгострокового позитивного іміджу важливо також інвестувати у розбудову міжнародних зв'язків на регіональному рівні. Велика Британія активно підтримує партнерства між містами та регіонами, що сприяє розвитку міжкультурного діалогу та взаєморозуміння. Україна може запровадити програми партнерства між українськими та американськими містами, які включатимуть обміни у сфері культури, освіти, спорту та економіки [74, р.305].

У підсумку, публічна дипломатія є критично важливим елементом зовнішньої політики, який дозволяє країнам зміцнювати міжнародні позиції, створювати позитивний імідж та залучати нові можливості для співпраці. Велика Британія є одним із лідерів у цій сфері, і її досвід може стати цінним джерелом натхнення для України. Адаптація британських підходів до українських реалій, з урахуванням національних особливостей і глобальних викликів, дозволить Україні досягти вагомих результатів у формуванні позитивного іміджу в США та інших країнах світу. Це, у свою чергу, сприятиме зміцненню міжнародної підтримки, залученню інвестицій, розширенню культурного впливу та забезпеченню стійкого розвитку країни.

Висновки до розділу 3

Зазначимо, що Велика Британія активно використовує публічну дипломатію для зміцнення відносин зі США, адже Сполучені Штати є одним із ключових стратегічних партнерів країни. У цьому контексті США виступають важливим об'єктом британської публічної дипломатії. Метою є не лише підтримка політичного діалогу, але й формування позитивного іміджу Великої Британії серед американського населення, а також вплив на громадську думку. Публічна дипломатія спрямована на посилення культурних, історичних та економічних зв'язків між двома країнами. Британія акцентує увагу на спільних цінностях, багатовіковій співпраці та значенні англосаксонських традицій, які об'єднують дві держави.

Для досягнення цієї мети Велика Британія реалізує численні проєкти та ініціативи публічної дипломатії в США. Зокрема, Британська рада (British Council) відіграє ключову роль у просуванні культури, мистецтва, науки та освіти. Програми обміну, культурні фестивалі, освітні проєкти та гранти сприяють підвищенню рівня обізнаності американців про сучасну Велику Британію. Також значну роль відіграє висвітлення британського кінематографу, театрального мистецтва та музики, які мають значний вплив на американську аудиторію. Інші ініціативи, як-от спільні наукові проєкти та форуми, спрямовані на посилення інтелектуальних зв'язків між двома країнами. Особливу увагу приділяють цифровій дипломатії, використовуючи соціальні мережі для просування британських цінностей і залучення американської молоді.

Британська публічна дипломатія у США також є потужним інструментом для формування позитивного іміджу країни. Велика Британія прагне бути сприйнятою як сучасна, динамічна держава, що зберігає багаті культурні традиції. Дипломатія м'якої сили допомагає не лише підтримувати високий рівень довіри до британської політики, але й створює основу для взаємовигідної співпраці в економічній, освітній та науковій сферах. Цей

досвід є важливим для України, яка також прагне зміцнити свої позиції на міжнародній арені, зокрема у відносинах зі США. Україна може перейняти практику просування культурної спадщини, розробки освітніх програм та ініціатив у сфері цифрової дипломатії. Створення інституцій, подібних до Британської ради, може стати вагомим кроком до формування позитивного іміджу країни серед американської аудиторії.

Досвід Великої Британії показує, що публічна дипломатія є ключовим інструментом у побудові тривалих відносин із країнами-партнерами. Для України цей підхід може стати корисним прикладом у реалізації власної стратегії міжнародної комунікації. Ефективна публічна дипломатія допоможе не лише зміцнити зв'язки зі США, але й сприятиме залученню інвестицій, культурному обміну та підтримці міжнародного іміджу України як надійного партнера. Зважаючи на стратегічне значення США для України, зокрема в контексті військової, економічної та гуманітарної підтримки, адаптація британського досвіду може значно підвищити ефективність української дипломатії м'якої сили.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження ролі публічної дипломатії у формуванні іміджу Великої Британії в США, зроблено наступні висновки:

1. Визначивши поняття, механізми, інструменти та основні підходи публічної дипломатії, зробимо висновок, що публічна дипломатія є важливим інструментом сучасних міжнародних відносин, спрямованим на формування позитивного іміджу країни, зміцнення її позицій на міжнародній арені та налагодження довгострокових партнерських відносин. Вона базується на взаємодії з громадянами інших держав через культурні, освітні, інформаційні та інші комунікаційні платформи, що дозволяє ефективно передавати національні цінності, ідеї та політичні пріоритети. Основними механізмами публічної дипломатії є використання культурної дипломатії, міжнародного обміну, цифрових комунікацій, а також співпраця з недержавними акторами, такими як громадські організації, медіа та бізнес. Публічна дипломатія не лише сприяє вирішенню міжнародних конфліктів та розширенню співробітництва, а й відіграє важливу роль у реалізації стратегічних цілей держави, зміцненні її м'якої сили та встановленні позитивного сприйняття серед міжнародної спільноти.

2. Розглянувши імідж держави: поняття, структуру та значення у міжнародних відносинах, зробимо висновок, що імідж держави є ключовим елементом її зовнішньої політики та взаємодії на міжнародній арені. Імідж формується через комплекс аспектів, таких як політична стабільність, економічна ситуація, культурні досягнення та міжнародна репутація. Імідж держави впливає на її здатність здійснювати дипломатичні ініціативи, залучати інвестиції та формувати альянси. Структура іміджу включає як офіційні, так і неофіційні елементи, що визначаються як внутрішніми факторами (уряд, політична ситуація), так і зовнішніми (медіа, міжнародна громадськість). Враховуючи змінність зовнішньополітичних умов та розвиток глобалізації, імідж держави стає одним із найбільш динамічних і важливих інструментів у

сфері міжнародних відносин, здатним суттєво впливати на зовнішньополітичні пріоритети та стратегічні рішення.

3. У результаті визначення ролі публічної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу держави, зазначимо, що вона є важливим інструментом для зміцнення позицій країни на міжнародному рівні. Через публічну дипломатію держава може впливати на сприйняття своєї культури, політики та економічного потенціалу серед міжнародної спільноти, сприяючи формуванню позитивного іміджу. Використання інструментів культурного обміну, освітніх програм, мас-медіа та цифрових платформ дозволяє досягати широкої аудиторії та встановлювати довгострокові відносини з іншими країнами. Ефективна публічна дипломатія також сприяє зниженню напруженості у міждержавних відносинах, підвищенню довіри до зовнішньої політики держави та залученню інвестицій. Вона включає в себе широкий спектр комунікаційних стратегій, спрямованих на налагодження довіри та взаєморозуміння між державами, а також на просування національних інтересів через культурні, освітні, інформаційні та соціальні ініціативи. Важливо, що ефективна публічна дипломатія держави також сприяє покращенню її економічних, політичних та соціальних зв'язків із іншими країнами, тим самим зміцнюючи її глобальний вплив.

4. У результаті виокремлення основних інструментів публічної дипломатії Великої Британії, зазначимо, що ця держава активно використовує комплексний підхід до формування свого міжнародного іміджу та просування національних інтересів. Одним із ключових елементів є культурна дипломатія, яка реалізується через діяльність Британської ради, популяризацію англійської мови та підтримку мистецьких ініціатив. Освітні програми відіграють значну роль у формуванні позитивного ставлення до Великої Британії серед майбутніх світових лідерів. ЗМІ та цифрові платформи, такі як BBC World Service, забезпечують глобальне поширення британських цінностей і точок зору, сприяючи формуванню довіри до держави. Важливе місце займають також спортивні події та міжнародні форуми, що демонструють силу британського

бренду. Водночас Велика Британія активно використовує «м'яку силу» через співпрацю з міжнародними організаціями та підтримку глобальних ініціатив, таких як боротьба зі зміною клімату. Інтегрованість цих інструментів, їх адаптивність до сучасних викликів і фокус на двосторонніх зв'язках із ключовими державами дозволяють Великій Британії ефективно досягати дипломатичних цілей і зберігати статус одного з провідних гравців на світовій арені.

5. У результаті розгляду сучасної стратегії публічної дипломатії Великої Британії, зазначимо, що ця стратегія спрямована на збереження та зміцнення міжнародного впливу країни через активну комунікацію з громадськістю та використання м'якої сили. Великобританія використовує широкі можливості для взаємодії з іншими країнами, зокрема через культурні, освітні та медійні ініціативи, що дозволяє формувати позитивний імідж та сприяти розвитку міжнародних відносин. Крім того, британська публічна дипломатія адаптується до нових викликів глобалізації, зокрема через цифрові платформи, що сприяє швидкому реагуванню на зміни в інформаційному середовищі та досягати цільових аудиторій у всьому світі. Важливою складовою стратегії є зміцнення співпраці з державами, що прагнуть модернізувати свої економічні та політичні системи, а також активна участь у міжнародних організаціях. Таким чином, сучасна стратегія публічної дипломатії Великої Британії є ефективним інструментом для забезпечення її глобальних інтересів та підтримки стабільних відносин на міжнародній арені.

6. У результаті визначення особливості іміджевої політики Великої Британії на міжнародній арені, зроблено висновок, що країна активно використовує свій історичний, культурний і політичний потенціал для підтримки та зміцнення свого глобального впливу. Важливими складовими британського іміджу є монархічна система, демократичні традиції, лідерство в міжнародних організаціях і високий рівень розвитку освітньої та наукової сфери. Значну увагу приділяють культурній дипломатії, яка включає просування англійської мови, мистецтва, музики та кіноіндустрії. Ефективним

інструментом також є «м'яка сила», яка ґрунтується на репутації університетів, таких як Оксфорд і Кембридж, а також популярності британських брендів. Британія активно використовує медіа, зокрема BBC, для формування позитивного міжнародного сприйняття. Окрему роль відіграє участь країни у вирішенні глобальних проблем, таких як зміна клімату та права людини. Після Brexit країна переглянула свою зовнішню політику, зосередившись на укріпленні двосторонніх відносин і посиленні своєї економічної автономії. Отже, іміджева політика Великої Британії є системним і багаторівневим процесом, спрямованим на зміцнення позицій держави як ключового актора світової арени.

7. Розглянувши США як об'єкт публічної дипломатії Великої Британії, зробимо висновок, що американсько-британські відносини характеризуються високим рівнем взаємозалежності та партнерства, що обумовлює особливу увагу до формування позитивного іміджу та підтримки стратегічного діалогу між цими державами. Співпраця між двома країнами базується на спільних цінностях, таких як демократія, свобода та верховенство права, слугує основою для розвитку інструментів публічної дипломатії, що охоплюють дипломатичні місії, культурні обміни, медіа-ініціативи та освітні програми. Велика Британія активно використовує культурну м'яку силу для зміцнення двосторонніх відносин, популяризації своїх національних інтересів та впливу на громадську думку американської аудиторії. Водночас, британська публічна дипломатія демонструє здатність адаптуватися до сучасних викликів, зокрема через цифрові технології та соціальні медіа, що дозволяє забезпечити більш ефективну комунікацію з громадськістю та формування позитивного іміджу Великої Британії в США. Тому США виступають важливим та взаємно вигідним об'єктом публічної дипломатії для Великої Британії, що дає можливість зміцнювати стратегічні альянси та забезпечувати глобальну стабільність через співпрацю в політичній, економічній та культурній сферах.

8. Розглянувши проєкти та ініціативи публічної дипломатії Великої Британії у США, зробимо висновок, що ці заходи спрямовані на зміцнення

двосторонніх відносин, підвищення культурного впливу та формування позитивного іміджу Британії серед американської аудиторії. Програми, зокрема в сфері науки, освіти, культури та технологій, активно підтримують британське лідерство в цих сферах. Британські ініціативи, зокрема діяльність Британської Ради, програми стипендій Chevening та підтримка спільних дослідницьких проєктів, сприяють розвитку інтелектуальних і міжкультурних зв'язків між двома країнами. Важливим аспектом є використання сучасних комунікаційних технологій для взаємодії з громадськістю та залучення молоді до культурного обміну. Публічна дипломатія також сприяє розвитку економічного співробітництва та забезпеченню стратегічних партнерств у різних галузях, таких як безпека, енергетика та інновації. Таким чином, ці ініціативи сприяють поглибленню партнерства між Великою Британією та США та зберігають високий рівень довіри та взаєморозуміння між країнами.

9. У результаті визначення ролі публічної дипломатії Великої Британії як інструменту формування іміджу в США та можливий досвід для України, зазначимо, що успіх британської дипломатії базується на системному підході, стратегічному плануванні та активному використанні м'якої сили. Британія ефективно адаптує свої стратегії до специфічних контекстів, враховуючи культурні, соціальні та політичні відмінності. Вона також активно залучає громадянські ініціативи та наукові спільноти, що сприяє поглибленню взаєморозуміння між народами. Застосування британських підходів у публічній дипломатії може допомогти Україні посилити свою позицію на міжнародному рівні через популяризацію культурної спадщини, освіти, інновацій та досягнень у різних галузях. Крім того, активна взаємодія з українською діаспорою, створення потужних комунікаційних платформ і розвиток співпраці з міжнародними партнерами стануть ефективними інструментами у формуванні сприятливого іміджу України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балануца О. О. Родзинки дипломатії: навчальний посібник. Дніпро: Середняк Т. К., 2022. 148 с.
2. Балашин В.В. «М'яка сила» як інструмент зовнішньої політики ряду зарубіжних країн. *Закордонний військовий огляд*. 2013. 368 с.
3. Висоцький О.Ю. Публічна дипломатія: конспект лекцій. Частина I. Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. 56 с. URL: <http://stratcom.nuou.org.ua/wpcontent/uploads/2020/07...pdf> (дата звернення: 30.10.2024)
4. Висоцький О.Ю. Публічна дипломатія: конспект лекцій. Частина II. Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. 48 с. URL: <https://xp4stm90bvzr.frontroute.org/s11/6/1/9/3/1/61931.pdf><https://xp4stm90bvzr.frontroute.org/s11/6/1/9/3/1/61931.pdf> (дата звернення: 30.10.2024).
5. Габро І. Особливості використання засобів та інструментів медіа-дипломатії в зовнішній політиці Великобританії та Німеччини. *Міжнародні відносини*. 2017. № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3124 (дата звернення: 30.10.2024).
6. Гавриленко І. Концепції та моделі здійснення культурної дипломатії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. 2014. Вип. 1. С. 5-9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_mv_2014_1_3 (дата звернення: 30.10.2024)
7. Дипломатія. Навчальний посібник / Корольчук Л.В., Баула О.В., Галазюк Н.М., Зелінська О.М. Луцьк: ПП «Волинська друкарня» 2024, 340 с.
8. Дубов Д., Дубова С. Політика культурної дипломатії як механізм реалізації стратегічних комунікацій держави. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2017. Вип. 46. С. 62-73.
9. Єремєєва І.А. Практичні аспекти формування міжнародного іміджу держави. *Регіональні студії*. Ужгород, Видавничий дім «Гельветика». Вип. 24. 2021. С.123-127.

10. Індекс глобальної дипломатії: які країни мають найбільший вплив у світі. 2024. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/03/05/infografika/svit/indeks-hlobalnoyi-dyplomatiyi-yaki-krayiny-mayutnajbilshyj-vplyv-svit> (дата звернення: 30.10.2024).

11. Історія дипломатії: навч.-метод. посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О.В. Бігняка. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 116 с.

12. Коберська А. Еволюція концепції культурної дипломатії. *Вісник ДНУ ім. В. Стуса*. 2020. С. 117–120.

13. Коптєв О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2023. №36. С. 51–60.

14. Краснопольська Т. М., Милосердна І. М. Цифрова дипломатія як основа нової публічної дипломатії. *Актуальні проблеми політики*. 2022. Вип. 69. С. 13–20.

15. Культурна дипломатія: навч. посібник / за заг. ред. І.Б. Матяш, В.М. Матвієнка; Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. Київ: ДП «ГДП», 2021. 252 с. URL: https://gdip.com.ua/files/file/Diplomatic%20Ukraine/Library_UD/Handbook%20of%20Cultural%20Diplomacy_UA.pdf (дата звернення: 30.10.2024).

16. Левченко О.В. Реалізація «м'якої сили» для просування національних інтересів. *Збірник наукових праць Центру воєнностратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Іван Черняхівського*. Київ, 2014. С. 15-20.

17. Лук'янова О.І., Мельник Л.І., Заєць І.М. та ін. Міжнародні відносини: теорія та практика. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 356 с.

18. Луцишин Г., Гончарук А. Особливості розвитку культурної дипломатії в сучасних умовах. *Humanitarian vision*. 2017. Vol. 3. № 1. С. 25–30.

19. Лялька Ю.М. Еволюція інструментарію «публічної дипломатії»

Великої Британії (2010–2015 роки). *Політикус*. 2020. № 1. С. 58-62.

20. Мицик Л. М. Культурна дипломатія: навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. 70 с.

21. Мицик Л. М. Новітні тенденції публічної і культурної дипломатії: навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 57 с.

22. Мицик Л. М. Особливості функціонування інституцій культурної дипломатії: світовий досвід і уроки для України. Ідентичності та політичні інститути. *Матеріали VI Всеукраїнської наукової конференції (Ніжин, 22 квітня 2021 року)*. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 145 с.

23. Опанасюк О. І. Особливості сучасної публічної дипломатії. *Гілея: науковий вісник*. 2017. № 117. С. 238-244.

24. Осмолівська А. О. Чинники формування образу країни на міжнародній арені. *Політичне життя*. 2018. №2. С. 80-85.

25. Павлюх М. В. Публічна дипломатія як тренд у сучасних політичних відносинах: процеси трансформації. *Політичне життя*. 2022. №4. С. 122-127.

26. Публічна дипломатія: навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спец. 052 «Політологія» / уклад. Т. М. Краснопольська ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 62 с.

27. Савон К. В. Вплив політики «м'якої сили» на імідж держави. *Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр.* / редкол.: С. В. Ківалов (голов. редкол.); НУ «ОЮА», Південноукр. центр гендер. проблем. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 66. С. 112-117.

28. Сербіна Н.Ф., Кучмій О.П. Культурна дипломатія як інструмент зовнішньої політики сучасної європейської держави. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 100. С. 122-131.

29. Стасевська О. А., Маланчук І. І. Культурна дипломатія: симбіоз культурного та правового потенціалу. *Право та інновації*. 2021. № 1 (33). С. 89–95.

30. Сухорольська І., Турчин Я. Громадська дипломатія та демократичний імідж держави: монографія. Львів: Видавництво Тараса Сороки, 2019. 272 с.

31. Ткач А. М'яка сила як інструмент непрямого управління міжнародними процесами. *Політичні проблеми міжнародних систем*. 2016. №2. С. 12-20.

32. Трофименко М. Традиційна та публічна дипломатія Великої Британії. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія Політологія і історія*. 2014. Вип. 10. С. 123–133. URL: http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/484/1/trad_ta_publ_dyplomatiia.pdf

33. Трофименко М.В. Британська Рада як інструмент публічної дипломатії Великої Британії. *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. Чернівці: Чернівецький національний університет. 2017. Т. 35-36. С. 305-312.

34. Трофименко М.В. Дипломатична служба Великої Британії. *Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу: зб. матеріалів III інтернет-конф., м. Маріуполь, 29 берез. 2013 р.* Маріуполь : МДУ, 2013. С. 178–187.

35. Цимбалова Х.Ф. Виникнення і розвиток культурної дипломатії та Британської Ради у Великій Британії: етапи інституціоналізації (початок ХХ – друге десятиліття ХХІ ст.). *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2015. Вип. 44. Том 2. С. 87-91.

36. Черненко Т. Публічна дипломатія як сучасний пріоритет зовнішньої політики держави. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2017. № 1 (21). С. 45-55.

37. Щурко О. М. Функціональні аспекти образу держави на сучасному етапі. *S.P.A.C.E. Society, Politics, Administration in Central Europe: електронний науково-практичний журнал / редкол.: Д. В. Яковлев (голов. ред.), НУ «ОЮА»*. Одеса, 2017. Вип. 4. С. 22-26.

38. Яковюк І. В. Brexit: причини і наслідки британського референдуму. *Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р.* Харків, 2016. С. 25–29.
39. Яковюк І.В. Дипломатія Великої Британії: проблеми розвитку в умовах геополітичної нестабільності. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2023. №4. С. 760-763.
40. Agreement Between the United States and the United Kingdom on the Establishment of a Bilateral Information Exchange on Public Diplomacy. Washington, D.C., 2022. URL: <https://2009-2017.state.gov/documents/organization/24227.pdf> (Last accessed: 25.10.2024).
41. Alison R. Holmes. *Global Diplomacy: Theories, Types, and Models.* New York: Routledge, 2019. 346 p.
42. Ang I., Isar Y. R., Mar P. Cultural Diplomacy: Beyond the National Interest? *International Journal of Cultural Policy.* 2015. №21. P. 365-381.
43. Barston R. P. *Modern Diplomacy.* New York: Routledge, 2019. 534 p.
44. BBC News. *Diplomacy and Public Relations.* 2023. URL: http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/letter_from_america/1394516.stm (Last accessed: 25.10.2024).
45. Berridge G. R. *Diplomacy Theory and Practice.* 2022. 230 p.
46. Carta C., Higgott R. *Cultural Diplomacy in Europe: Between the Domestic and the International.* Springer International Publishing; Palgrave Macmillan, 2020. 274 p.
47. Cull N. *Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age.* USA: Wiley. John Wiley & Sons, LTD, 2019. 499 p.
48. *Diplomacy for the 21st Century: Twenty-first century diplomacy: a new rule book.* Series: Wolfson College Podcasts. 2019. URL: <https://podcasts.ox.ac.uk/diplomacy-21st-century-twenty-first-century-diplomacy-new-rule-book> (Last accessed: 25.10.2024).
49. Dobson A., Marsh S. *Anglo-American Relations: Contemporary Perspectives.* London: Routledge, 2013. 350 p.

50. Durrant T., Urban J. How should the Foreign Office change now? 2022.
URL: <https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/How-should-the-foreign-office-change-now.pdf>. (Last accessed: 25.10.2024).
51. Global Britain in a Competitive Age: The Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy. London: Her Majesty's Government, 2021. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/global-britain-in-a-competitive-age-the-integrated-review-of-security-defence-development-and-foreign-policy> (Last accessed: 25.10.2024).
52. Global Britain: delivering on our international ambition. URL: <https://www.gov.uk/government/collections/global-britain-delivering-on-our-international-ambition> (Last accessed: 25.10.2024).
53. Gurgu E. The role of public diplomacy in international relations in full process of globalization. *Annals of Spiru Haret University Economic*. 2016. Series 16(2). P. 125-135.
54. Hadfield A., Whitman R.G. The diplomacy of «Global Britain»: settling, safeguarding and seeking status. *International Politics*. 2023. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41311-023-00489-x> (Last accessed: 25.10.2024).
55. Hill C., Beadle S. Soft Power and the UK's Role in the World. London: Carlton House Terrace, 2014. 61 p.
56. Karimi S. The UK Role in Shaping US Foreign Policy. URL: <https://www.ipis.ir/en/newsview/669045/the-uk-role-in-shaping-us-foreign-policy>
57. Keith-Azar K. The UK in USA: GREAT Britain's Public Diplomacy in the United States. *International Studies Public Forum (ISPF)*. 2013. URL: <https://www.socsci.uci.edu/newsevents/events/2013/2013-04-25-the-uk-in-usa-great-britain-s-public-diplomac.php> (Last accessed: 25.10.2024).
58. Kelechi W. Public Diplomacy and Nation Branding. *Journal of Public Relations*. 2024. Vol. 3, Iss. №.1. P. 40-51.
59. Leonard M. Public Diplomacy London: York Road, 2002. 101 p.

60. Leonard M., Small A. British Public Diplomacy in the «Age of Schisms». United Kingdom, 2015. URL: <https://www.fpc.org.uk/wp-content/uploads/2006/09/407.pdf> (Last accessed: 25.10.2024).

61. Memorandum of Understanding between the Government of the United States of America and the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland concerning Cultural and Educational Cooperation. Washington, D.C., 2020. URL: <https://www.state.gov> (Last accessed: 25.10.2024).

62. Msaddek H. The BBC and the making of British Public Diplomacy.

Open edition Journals. 2022. №27. P. 89-98.

63. Niblett R. Global Britain in a divided world. Testing the ambitions of the Integrated Review. 29 March 2022. URL: <https://www.chathamhouse.org/2022/03/global-britain-divided-world/01-introduction-integrated-reviews-four-priorities> (Last accessed: 25.10.2024).

64. Number of British people in the United States. 2024. URL: <https://worldpopulationreview.com/state-rankings/british-population-by-state> (Last accessed: 25.10.2024).

65. Nye J. Soft Power: the means to success in World Politics. N.Y.: Perseus Publishing, 2004. 191 p. URL: https://www.academia.edu/28699788/Soft_Power_the_Means_to_Success_in_World_Politics_Joseph_S_Nye_Jr?auto=download (Last accessed: 25.10.2024).

66. Nye J. The future of power. New York: Public Affairs, 2011. 300 p.

67. Pamment J. British Public Diplomacy and Soft Power: Diplomatic Influence and the Digital Revolution (Studies in Diplomacy and International Relations). New York: Palgrave Macmillan, 2016. 262 p.

68. Pamment J. New public diplomacy in the 21st century: a comparative study of policy and practice. New York: Routledge, 2012. 165 p.

69. Raab D. Global Britain is leading the world as a force for good. 2019. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/global-britain-is-leading-the-world-as-a-force-for-good-article-by-dominic-raab> (Last accessed: 25.10.2024).

70. Routledge Handbook of Public Diplomacy. Second Edition / Ed. by

Nancy Snow, Nicholas J. Cull. New York, London: Routledge Taylor & Francis Group, 2020. 503 p.

71. Soft power and cultural relations approaches in international heritage protection. *A Study Commissioned from the British Council*. 2022. URL: https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/soft_power_and_cultural_heritage_protection_report.pdf (Last accessed: 25.10.2024).

72. Social Media Fact Sheet. *Pew Research Center*. 2024. URL: <https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/social-media/>

73. The UK's soft power challenge. August 2019. URL: <https://www.britishcouncil.org/research-policy-insight/insight-articles/uks-soft-powerchallenge> (Last accessed: 25.10.2024).

74. Trofymenko M. British Council as an Instrument of Public Diplomacy of Great Britain. *Journal in Historical & Political Sciences*. 2017. №1. P. 305-312.

75. U.S. Department of State. Public Diplomacy in Action: Annual Report 2021. Washington, D.C.: U.S. Department of State, 2022.

76. U.S. Department of State. Public Diplomacy Strategy. Washington, D.C.: U.S. Department of State, 2024. URL: <https://ua.usembassy.gov/education-culture/grants-opportunities/public-diplomacy-small-grants-program-strategic-communications/> (Last accessed: 25.10.2024).

77. U.S.-United Kingdom relations. *An official website of the United States Government*. 2024. URL: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-united-kingdom/> (Last accessed: 25.10.2024).

78. UK Economic Diplomacy in the 21st Century. The LSE Economic Diplomacy Commission. Final Report. 9 February 2021. URL: <https://www.lse.ac.uk/ideas/Assets/Documents/reports/LSE-IDEAS-UK-Economic-Diplomacy-in-the-21st-Century.pdf>. (Last accessed: 25.10.2024).

79. United Kingdom Government. FCDO Report on Global Engagement and Public Diplomacy 2021-2022. London: Her Majesty's Government, 2022. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/fcdo-global-engagement-and-public-diplomacy-report-2021-to-2022> (Last accessed: 25.10.2024).

80. United Kingdom Government. Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy 2021. London: Her Majesty's Government, 2021. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/global-britain-in-a-competitive-age-the-integrated-review-of-security-defence-development-and-foreign-policy> (Last accessed: 25.10.2024).

81. United Kingdom Government. The Foreign, Commonwealth and Development Office Annual Report and Accounts 2020-2021. London: Her Majesty's Government, 2021. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/fcdos-annual-report-and-accounts-2020-to-2021> (Last accessed: 25.10.2024).

82. United States Information Agency. Public Diplomacy: Report on Activities and Performance. Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 2024. URL: https://www.state.gov/wp-content/uploads/2024/01/2023_ACPD_Annual_Report_508C_v2-1.pdf (Last accessed: 25.10.2024).

83. Wrighton S. Trust in international relations, public diplomacy and soft power. *British Council*. 2022. URL: <https://www.britishcouncil.org/research-insight/trust-international-relations-soft-power> (Last accessed: 25.10.2024).

84. Zhou J. The Role of British Council in UK Culture Diplomacy. *Open Journal of Political Science*. 2022. №12. P. 612-625.